

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
DENİZ BİLİMLERİ VE İŞLETMECİLİĞİ ENSTİTÜSÜ

KUZEY EGE MÜSELLİM GEÇİDİ BÖLGESİNDE
GERÇEKLEŞEN DÜZENSİZ GÖÇMEN
HAREKETLİLİĞİNİN ÇEVRESEL VE
SOSYOEKONOMİK ETKİLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Fatih SEYDİ
Denizel Çevre Anabilim Dalı

Danışman
Yard. Doç.Dr. Volkan DEMİR

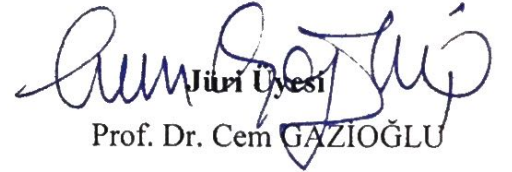
AĞUSTOS 2017

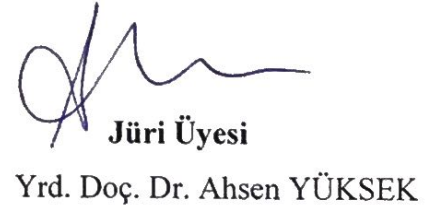
T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
DENİZ BİLİMLERİ VE İŞLETMECİLİĞİ ENSTİTÜSÜ

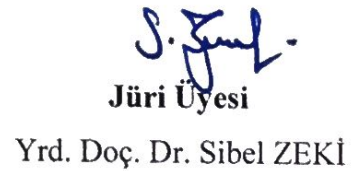
Fatih SEYDİ tarafından hazırlanmış ve sunulmuş “KUZEY EGE MÜSELLİM GEÇİDİ BÖLGESİNDE GERÇEKLEŞEN DÜZENSİZ GÖÇMEN HAREKETLİLİĞİNİN ÇEVRESEL VE SOSYOEKONOMİK ETKİLERİ” başlıklı tez DENİZEL ÇEVRE Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS Tezi olarak kabul edilmiştir.

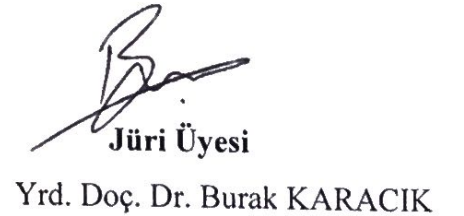

Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. Volkan DEMİR

Jüri Üyesi
Prof. Dr. Cem GAZIOĞLU

Jüri Üyesi
Yrd. Doç. Dr. Ahsen YÜKSEK

Jüri Üyesi
Yrd. Doç. Dr. Sibel ZEKİ

Jüri Üyesi
Yrd. Doç. Dr. Burak KARACIK

Tez Savunma Tarihi: 01/08/2017

ÖNSÖZ

Çalışmamı titizlikle yöneten, beni çalışmaya teşvik eden, tezimin hazırlanmasında hiçbir yardımını benden esirgemeyen bilgi ve tecrübesinden yararlandığım saygıdeğer tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Volkan DEMİR'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans eğitimimiz süresince başarılı bireyler olmamız için bilgilerini tereddüt etmeden bana sunan Deniz Bilimleri öğretim üyelerine ve araştırma görevlilerine teşekkürü bir borç bilirim.

Son olarak eğitim hayatım boyunca maddi ve manevi yardımlarını benden esirgemeyen aileme ve arkadaşlarıma, desteğini ve sabrını benden esirgemeyen sevgili eşim Dr. Kübra Altunkalem SEYDİ 'ye sonsuz şükranlarımı sunarım. Çalışmam süresince benden beklediği ilgiye zaman zaman karşılık veremediğim biricik kızım Ayla Beren'e de sevgilerimi sunuyorum.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT.....	iii
TABLO LİSTESİ.....	v
ŞEKİL LİSTESİ.....	vi
 I.GİRİŞ	 1
1.1. Çalışmanın Amacı.....	1
1.2. Çalışmanın Hedefi.....	2
 II. GÖÇÜN TEMEL ETKİLERİ VE ÖNEMLİ GÖÇ HAREKETLERİ	 3
2.1. Türkiye’deki Durum.....	4
2.2. Göç İle İlgili Kavramlar	6
2.2.1. Yabancı	6
2.2.2. Göç	6
2.2.3. Göçmen	6
2.2.4. İç Göç	7
2.2.5. Dış Göç	7
2.2.6. Serbest Göç	7
2.2.7. Zorunlu Göç	7
2.2.8. Yasa Dışı Göç	7
2.2.9. Düzensiz Göç	8
2.2.10. Yasa Dışı Göçmen	8
2.2.11. İltica.....	8
2.2.12. Mülteci	8
2.2.13. Sığınmacı	9

2.2.14. Kaynak Ülke	9
2.2.15. Transit Ülke	9
2.2.16. Hedef Ülke	9
2.3. Göçle Mücadelede Hukuki Düzenlemeler	10
 III. 2015-2016 YILI TÜRKİYE’DE DÜZENSİZ GÖÇ ANALİZİ.....	12
3.1. Yakalama Yerleri (2015-2016).....	13
3.1.1. Yakalama Yapılan Denizlere Göre Düzensiz Göç Olayları ve Göçmen Sayılarının Dağılımı (2015-2016).....	13
3.1.1.1. Ege Denizinde Gerçekleşen Düzensiz Göç Olayları.....	13
3.1.2. İlçelere Göre Yakalama Yerleri	14
3.2. Yakalama Zamanları.....	16
3.3. Kullanılan Vasıtalar	18
3.4. Uyruklar	19
3.5. Organizatörler	19
3.6. Ölü/Sağ Durumu	21
3.7. Düzensiz Göçün Yoğunlaştığı Noktalar	22
3.8. Deniz Yoluyla Gerçekleşen Düzensiz Göç Kapsamında Dönem İçinde Öne Çıkan Hususlar	23
 IV. MATERYAL VE METOD	27
4.1. Kıyı Bölgesi Deniz Çöpleri Sörveyi (Marine Litter Survey).....	29
 V. BULGULAR.....	31
5.1. Kıyı Bölgesi Deniz Çöpleri Sörveyi Sonuçları.....	39
 VI. SONUÇ VE DEĞERLENDİRMELER.....	43

KAYNAKLAR	47
ÖZGEÇMİŞ	52

ÖZET

KUZEY EGE MÜSELLİM GEÇİDİ BÖLGESİNDE GERÇEKLEŞEN DÜZENSİZ GÖÇMEN HAREKETLİLİĞİNİN ÇEVRESEL VE SOSYOEKONOMİK ETKİLERİ

Fatih SEYDİ

Göç genel olarak yer değiştirme eylemidir. Göçün tarihi çok eskilere dayanmakta olup günümüzde de yoğun olarak karşımıza çıkmaktadır. Düzenli ve düzensiz olarak ikiye ayrılan göç her iki şekliyle günümüzde sıklıkla görülmektedir. Belirli prosedürlerle hedef ülkenin kabulü ile gerçekleşen göç düzenli göç olarak adlandırılırken yasadışı yollarla ve belirli bir sistematigi olmayan göç de düzensiz göç olarak adlandırılmaktadır.

Göçmenlerin çıkış yaptığı ülke kaynak ülke olarak isimlendirilmekte olup ulaşmak istedikleri ülkeye hedef ülke denilmektedir. Türkiye, göçmenler tarafından hedef ülke olarak görüldüğü gibi son yıllarda gelişmiş Avrupa ülkelerine geçişi sağlayan transit ülke olarak da kullanılmaktadır. Transit ülke, kaynak ülke ile hedef ülke arasındaki üçüncü ülke olarak isimlendirilmektedir.

Bu çalışmada deniz yolu ile yasadışı yollarla ülkemizden çıkış yapan düzensiz göçmenlerin ülkemize sosyo-ekonomik etkileri ve denizlerimize ve kıyılarımıza verdikleri zararları incelenmiştir. Düzensiz Göçmenler Müsellim Geçidi'ni kullanarak deniz vasıtalarıyla Midilli adasına geçerken çevreye çeşitli etkileri olmaktadır. Bu çalışma, Müsellim Geçidine kıyısı olan yerleşim yerlerine, bölgedeki deniz ve kıyı tabiatına verdikleri zararı sosyal, ekonomik ve ekolojik olarak belirlemeyi hedeflemiş olup alınacak önlemler için bir kaynak oluşturmayı amaçlamıştır.

Çalışmanın içeriğinde Müsellim Geçidi'ndeki düzensiz göç faaliyetlerinin etkileri incelenirken bölgedeki düzensiz göç faaliyetlerini izleyen ulusal ve uluslararası kuruluşlara ait sayısal istatistiklere başvurulmuştur. Bunun yanı sıra bölgede yapılan saha incelemelerinde göçmenlerin bölgeyi tercih sebepleri araştırılmış ve çevre kirliliğinin başlıca kaynakları araştırılmıştır.

ABSTRACT

ENVIRONMENTAL AND SOCIOECONOMIC EFFECTS OF IRREGULAR IMMIGRANT MIGRATION MOVEMENT IN THE NORTH AEGEAN MUSELLIM STRAIT

Fatih SEYDİ

Migration, is an act of location change overall. Migration history goes back a long way and still densely encountered in this day and age. Migration can be classified into two as “regular” and “irregular” and both forms can be frequently seen nowadays. Regular migration is realized upon the acceptance of the receiving country (country of destination) following defined procedures, whereas the irregular migration occurs under illegal routes or unsystematic pathways.

The country migrants are departing or exiting from is called the country of origin and the country migrants are targeting to settle down is called the country of destination (receiving country). Turkey, is usually deemed as a destination country by the migrants; however, in the recent years she is seen as a transit country which is bridging to the developed European countries. Transit country is the third country between the country of origin and the country of destination.

In this study, social and economic effects caused by irregular migrants exiting Turkey illegally by seaway and the damages caused in Turkish Seas and Coastal Waters are evaluated. The irregular migrants heading to Mytilene (Lesbos Island – Greece) by sea-borne vehicles through Müsellim Strait causes miscellaneous damages. The study aims to determine the social, economic and ecological damages occurred in residential areas, sea and coastal nature which is neighboring the Müsellim Strait and to be a reference for the precautions to be taken to prevent these so called effects. In the context of this study, the effects of irregular immigration activities in the region of Müsellim Strait is evaluated in reference to the statistics obtained from the national and international organizations monitoring the immigration activities in the region. Besides, the motives of the immigrants for choosing this region was investigated in the field

surveys performed. Field surveys also searched for the main resources of environmental pollution caused by the immigration activities.

TABLO LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1. Düzensiz Göçmenlerin Yakalandığı Aylara Göre Dağılımı (2015-2016).....	15
Tablo 2. Yakalanan Şüpheli Organizatör Sayılarının Aylara Göre Dağılımı (2015-2016)	19
Tablo 3. Düzensiz Göçmenlerin Ölü/Sağ Durumu (2015-2016).....	20
Tablo 4. Müsellim Geçidi Kıyı Bölgesinde Çöp Envanteri (Şubat 2016)	38
Tablo 5. Müsellim Geçidi Kıyı Bölgesinde Çöp Envanteri (Ağustos 2016)	39
Tablo 6. Düzensiz Göçmen Botu Çöp Yüğü	40

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1. Düzensiz Göç Olay ve Göçmen Sayılarının Denizlere Göre Dağılımı (2016).....	12
Şekil 2. Kapasitesinin Üzerinde Göçmen Barındıran Tekne	13
Şekil 3. Yaz Aylarında Sayıları Artan Göçmen Botları Örneği	14
Şekil 4. Ayvacık, Ayvalık ve Dikili’den Çıkış Yapan Düzensiz Göçmen Hareketlerinin Midilli Adası’ndaki Çöpleri	15
Şekil 5. Midilli Adası Molivos Bölgesinde Düzensiz Göçmenlere ait Atıkların Toplandığı Bölge	15
Şekil 6. Düzensiz Göçmenlerin Geçmeye Teşebbüs Ettikleri Aylara Göre Olay Dağılımı (2015-2016)	17
Şekil 7. Düzensiz Göçmen Sayısının Yakalandığı Aylara Göre Dağılımı (2015-2016)	17
Şekil 8. İzmir’de Yasadışı Lastik Bot Üretimi Yapan Bir Atölye	18
Şekil 9. 2016 Yılında Türkiye’de Yakalanan Tüm Düzensiz Göçmenler (İlk 10 Ülke)	19
Şekil 10. Yakalanan Şüpheli Organizatör Sayılarının Aylara Göre Dağılımı (2015-2016)	20
Şekil 11. 1 Ocak – 31 Aralık 2015 Tarihleri Arasında Ege Denizi’ndeki Toplam Geçişler	22
Şekil 12. Babakale-Çeşme Arası Düzensiz Göç Olayları (2016) (Kırmızı noktalar yakalama yapılan mevkileri göstermektedir.)	23
Şekil 13. Çalışma alanı (Müsellim Geçidi).....	27
Şekil 14. Türkiye Tarafında Sıklıkla Tercih Edilen Çıkış Noktaları	28
Şekil 15. Göçmen Botları Rota ve Tahmini Varış Bölgeleri	29
Şekil 16. Esri ArcGIS Programı Yönetim Paneli	30
Şekil 17. Ayvacık İlçesi Babaeski Mevkii Asos Antik Limanı Kıyısı (20 Ocak 2016)	32
Şekil 18. Ayvacık İlçesi Behramkale Sahili (05 Şubat 2016).....	33
Şekil 19. Lastik Botun Sudan Çıkarılması.....	33
Şekil 20. Motoru ve Mazot Bidonu Düşmüş Göçmen Botu (20 Ekim 2016).....	34

Şekil 21. Deniz Dibinde Bulunan Bir Lastik Bot	34
Şekil 22. Batmak Üzere Yakalanan Düzensiz Göçmen Botu (13 Ocak 2016).....	35
Şekil 23. Düzensiz Göçmen Faaliyeti Müdahalesinin Ardından Denizden Çıkarılan Çöpler (20 Nisan 2016).....	36
Şekil 24. Deniz Yüzeyindeki Çöpler (30 Temmuz 2016)	36
Şekil 25. Çalışma Boyunca Deniz Çöplerinin Görüldüğü Bölgeler (300x300m)	37
Şekil 26. Müsellim Geçidinde Yakalanmış Bir Düzensiz Göçmen Grubu (10 Ağustos 2016) ..	38
Şekil 27. Müsellim Geçidinde Yakalanan Düzensiz Göçmen Botu (20 Ağustos 2016)	38

I. GİRİŞ

Dilimizde ‘göç-’ kökünde türemiş farklı anlamlarda üç kelime mevcuttur. ‘Göçmen’ bunların ilki olup Türk Dil Kurumu’na ait sözlükte iki farklı anlamda kullanılmaktadır: ‘1. Kendi ülkesinden ayrılarak, yerleşmek için başka ülkeye giden muhacir, 2. Sıcak ülkeye giden hayvan’ (tdk.gov.tr). Göçmen kavramını ilk anlamı ile değerlendirecek olursak yaşadığı ülkeyi herhangi bir sebeple terk edip başka bir ülkeye yerleşen insanlara verilen sıfat olarak karşımıza çıkar. 1950’li yıllardan itibaren ekonomik sebeplerle Almanya ve diğer Avrupa ülkelerine göç eden Türklerin yaptığı bu eylem göçmen kavramına bir örnektir (Şahin, 2001; Yılmaz ve Telci, 2010).

Göçmenlik son yıllarda ülkemizde ve dünyada ülkelerin gündemini meşgul eden başlıca konulardan biri haline gelmiştir ve bu durumun gelecekte de devam edeceği öngörülmektedir. Göçmenlik, göç trafiğini sağlayan kaynak ülke, transit ülke (ülkeler) ve hedef ülkelere sosyal, ekonomik ve ekolojik etkileri olan inceleme alanı geniş ve kapsamlı bir kavramdır. Transit ve hedef ülkelerde siyasi, ekonomik ve ekolojik alanda bilimsel çalışmalarda göçün etkileri araştırılmaktadır. Göç hareketindeki bu artış transit ve hedef ülkelerinde iç güvenlik ve özellikle sınır güvenliği açısından yeni tedbirler ve güvenlik politikalarını da gerektirmektedir. Bu ülkelerde birçok sosyoekonomik mağduriyet ve güvenlik tehdidine sebep olduğu gibi ekonomik yönden de birçok insana yasal ve yasadışı istihdam sağlamaktadır (Macionis, 2012; Çağlayan, 2008; Thorns, 2004). Örneğin transit ülke konumundaki Türkiye’de göçmenlerin kısa süreli kaldıkları otel ve pansiyonlar göç hareketinden yasal olarak fayda sağlarken yasadışı olarak göçmenlerin deniz yoluyla ülkeden ayrılmasına sağlayan göçmen kaçakçıları yasadışı haksız kazanç elde etmektedirler. Türkiye AB ülkelerine göç etmek isteyen göçmenler için transit ülke konumunda iken ekonomisi güçlü AB ülkeleri göçmenler için hedef ülke konumundadır.

1.1. Çalışmanın Amacı

Türkiye coğrafi konumu, sınırlarının geniş ve dağlık olması nedeniyle göçmenler için AB ülkelerine geçiş için en kolay geçiş güzergâhı olma özelliğine sahiptir. Bu durum yapılan

saha çalışmalarında Suriye dışındaki ülkelerden özellikle Orta ve yakın doğu ülkeleri ve Afrika kökenli göçmenlerin beyanlarında Türkiye, AB'ye geçiş için en iyi güzergâh olduğunu belirtmeleriyle karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmanın amacı transit ülke olan Türkiye'de göçmenlerin Müsellim Geçidi'ni kullanarak deniz vasıtalarıyla Midilli adasına geçerken Müsellim Geçidi'ne kıyısı olan yerleşim yerlerine, bölgedeki deniz ve kıyı tabiatına verdikleri zararı incelemek, alınacak önlemler için bir kaynak oluşturmaktır.

Müsellim Geçidi'ndeki düzensiz göç faaliyetlerinin etkileri incelenirken bölgedeki düzensiz göç faaliyetlerini izleyen ulusal ve uluslararası kuruluşlara ait sayısal istatistiklere başvurulmuştur. Bunun yanı sıra bölgede yapılan saha incelemelerinde göçmenlerin bölgeyi tercih sebepleri araştırılmış ve çevre kirliliğinin başlıca kaynakları incelenmiştir.

1.2. Çalışmanın Hedefi

Ege Denizinde düzensiz göçmenlerin deniz yoluyla Yunan Adalarına yasadışı yollarla geçiş yaptığı pek çok bölge mevcuttur. Müsellim Geçidi, ülkemizde gerek Midilli Adasına olan yakınlığı gerekse de bölgedeki etkin rüzgâr ve deniz durumunun deniz yoluyla geçişe elverişliliğiyle coğrafi olarak düzensiz göç faaliyetlerinin en yoğun olarak gerçekleştiği bölgelerden biridir. Bölgedeki göç hareketleri devam ettiği sürece uzun vadede göçün sosyoekonomik ve çevresel etkilerinin bölgeye büyük zararlar vereceği kaçınılmazdır. Bu bağlamda düzensiz göçle mücadelede belirlenen politikalarda denizlerimizin ve kıyılarımızın korunması ilk öncelik olarak hedeflenmiştir. Başta hükümet yetkilileri olmak üzere ulusal ve uluslararası kuruluşların, düzensiz göçmenlerin bölgeye verdiği zararı en aza indirecek hatta bu zararı ortadan kaldıracak daha tutarlı ve etkili bir düzensiz göçle mücadele politikası izlemesi yönünde veri sağlanması hedeflenmiştir.

II. GÖÇÜN TEMEL ETKİLERİ VE ÖNEMLİ GÖÇ HAREKETLERİ

Kavimler göçünden sonra tarihteki en önemli göç hareketlerinden biri Amerika'nın günümüzdeki halini almasını sağlayan Avrupa'dan gönüllü ve Afrika'dan köle ticareti zoruyla yaşanan göçlerdir. 1800'lerin sonunda başlayıp 1900'lerin başında hızlanıp yayılan imparatorlukların dağılması, ulus devletlerin kurulması sürecinde de kitlesel göç hareketleri yaşanmıştır. Önce imparatorlukların parçalanma sürecindeki savaşlar ve etnik çatışmalar sebebiyle, ardından kurulan ulus devletlerdeki azınlıkların topluca yer değiştirmeleri, özellikle Avrupa açısından ciddi bir nüfus hareketliliği anlamına gelmiştir. Osmanlı İmparatorluğu bünyesinde bulunan ancak Osmanlı-Rus savaşı sırasında Rusların da kışkırtmaları ile cephe gerilerinde taşkınlıklar yaparak bölge halkına karşı etnik temizlik faaliyetlerinde bulunan Ermeniler Osmanlı İmparatorluğu tarafından çıkarılan kararname ile zorunlu göçe tabi tutulmuşlar ve sınır dışı edilmişlerdir. II. Dünya Savaşı öncesinde ve Savaş sırasında totaliter yönetimlerin baskısından kaçan Yahudiler ile Ermenilerden oluşan bu kitle devletsizler olarak tanımlanmıştır. Savaş sonrasında ise bu kitleye, yeni sınırlar sebebiyle hareket eden nüfus eklenmiş ve sadece Avrupa'da yaklaşık 20 milyon mülteci ortaya çıkmıştır. (BMMYK, 2001)

II. Dünya Savaşı sonrasında Avrupa'da vatansız kalan çoğu Yahudi ve Ermeni'den oluşan yaklaşık 20 milyon insan topluluğu, 1951 Cenevre Sözleşmesinin imzalanmasında etkili olmuştur. Bu sözleşme ile göçmen sorununa uluslararası hukukta çözüm bulmaya çalışılmıştır. Göçmen sorunuyla mücadelenin zorluğu ve göçün sadece savaş sonrası ortaya çıkan bir durum olmadığını Cenevre Sözleşmesi'nden sonraki süreçte de görmekteyiz. Örneğin Avrupa'daki vatansız kalan Yahudiler için kurulan İsrail Devleti, Filistin'de oluşan bir göç dalgasını da beraberinde getirmiştir. Tarih boyunca, göçün sadece savaş sonrası ortaya çıkan bir durum olmadığı ve her ulus devlete ait bir göçmen popülasyonunun olduğu görülmektedir.

2.1. Türkiye’deki Durum

Kurtuluş Savaşı sonrasında kurulan genç Türkiye Cumhuriyeti’nin ulus devlet inşasının sürdürüldüğü 1923-1950’li yıllar arasında, gördüğü ilk uluslararası göç hareketi Nazilerden kaçan bilim adamları, sanatçılar ve aydınlardır. Almanya’da 1930’lu yılların başlarında gelişmekte olan Nazi rejimi ve ırkçılık hareketi kendisine özellikle Yahudileri hedef seçmişti. Bu nedenle Almanya’daki üniversitelerde çalışmakta olan birçok Yahudi kökenli akademisyenin işlerine son veriliyor ve bir nevi göçe zorlanıyorlardı. Aynı dönemde henüz on yılını yeni ikmal etmiş genç Türkiye Cumhuriyeti yetişmiş, nitelikli insan ihtiyacını karşılayamıyor ve kurduğu üniversitelerde akademisyen açığını bir türlü kapatamıyordu. Bu yüzden 1933 yılında Almanya’yı terk eden ya da terk etmeye hazırlanan akademisyenlere: “Kendi üniversitelerinde profesör konumuna erişmiş ve isimlerini ülke dışında duyurmuş olmak” ana kriterini getirerek Türkiye’ye davet edildiler. Bu davete öncelikle 30 kadar profesör icabet etti sonrasında da sayıları 800’e ulaşan bilim insanı, yazar ve sanatçı 1933-1945 yılları arasında Türkiye’ye geldi. Benzer şekilde, Filistin ve İsrail’e yerleşmek üzere, Doğu Avrupa’daki Nazi rejiminden kaçan 100.000 civarında Yahudi için Türkiye sığınacak başlıca ülkelerden birisi olmuştur (Ertekin, 2008). Cumhuriyetin ilk yıllarında ülkemize gerçekleşen bu göçleri cumhuriyet tarihimizde ülkemize pozitif etkisi olan göçler arasında değerlendirilebilir.

Soğuk Savaş’ın bitmesi ile dağılan Sovyetler Birliği, geride bağımsız ama ekonomileri altüst olan ülkeler bırakmıştır. Bu ülkelerin vatandaşlarının Türkiye’ye iş bulmak için tercih ettikleri, özellikle keldi ülkelerinde iş bulamayan kadınların, ilk zamanlarda ağırlıklı olarak Türkiye’yi seçtikleri tespit edilmiştir (Güven-Lisaniler, Rodriguez ve Uğural, 2005). Salt ekonomik kaygılar ön plana çıkartılarak turizmin teşvik edilmesi için ortaya koyulan esnek vize politikaları da Türkiye’ye olan akını engellemekten uzak kalmıştır. Her ne kadar bu turizm politikaları ile zengin Avrupa vatandaşları turist olarak hedeflenmiş olsa da, turizmin rotası Rusya, Ukrayna, Moldova, Romanya, Bulgaristan, Azerbaycan, Belarus, Özbekistan, Türkmenistan, Ermenistan gibi özellikle eski Doğu Bloğu Ülkeleri’nden gelen turistlere dönmüştür. Bu durum ise, turizmden sağlanacak gelirden daha çok, “fuhuş, kaçak ve izinsiz çalışma gibi nedenlerle gelir elde eden yabancı” sorununa dönüşerek Türkiye’de sosyal ve

ekonomik tahribat ile birlikte ülkeden döviz çıkışına neden olmuştur (Sever, 2013; Akgün, 2011).

Son yıllarda başta Afganistan uyruklular olmak üzere 2011 yılında Suriye’de başlayan olaylar neticesinde 2012 yılından itibaren artmaya başlayan düzensiz göç faaliyetleri, diğer ülke vatandaşlarının da Suriyeli düzensiz göçmenlere katılmasıyla, 2015 yılında İkinci Dünya Savaşından bu yana en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Örneğin 2014 yılında Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından toplam 14.691 düzensiz göçmen yakalanmışken, 2015 yılında yakalanan düzensiz göçmen sayısı 91.611 olmuştur. Yine 2015 yılında düzensiz göç olaylarının büyük çoğunluğunun Ege Denizinde gerçekleştiği gözlenmiştir.

Düzensiz göçmenlerin uyruklarına bakıldığında 2012 yılından itibaren ivmelenerek artan Suriye uyruklu düzensiz göçmen sayısının 2015 yılında da çok büyük bir oranda arttığı görülmektedir. Suriyelilerin özellikle Aylan Bebek olayından sonra Avrupa ülkelerinde yarattığı ve Suriyeliler açısından olumlu olarak nitelendirilebilecek algıdan faydalanmak isteyen diğer ülke vatandaşı düzensiz göçmenlerin de ülkemiz üzerinden Avrupa’ya geçme girişimleri artmıştır. Özellikle Afganistan uyruklu düzensiz göçmenlerin sayısındaki artış dikkat çekmektedir.

Afganistan uyruklu düzensiz göçmen sayısındaki artışın birçok nedeni olduğu değerlendirilmektedir. AB ülkelerinin yöneldikleri politika değişikliklerinden Afgan kökenli insanların da faydalanma istemeleri, öte yandan 29 Kasım 2015 tarihinde kamuoyuna deklare edilen Türkiye- AB Ortak Eylem Planı sonrasında göçmen geçişlerinin azaltılacağına, çeşitli ülkelerin Şengen bölgesinden çıkabileceğine yönelik açıklamalar ile bu tedbirler hayata geçirilmeden bir an önce Avrupa’ya gitme girişimleri, Afganistan’da yaşam koşullarında dikkate değer bir düzelme beklenmemesi; aksine uluslararası askeri güçlerinin ülkeden ayrılmasının yeni çatışma ve istikrarsızlıkları tetikleyeceğine dair tahminler ve Afganların güçlenen göç ağları İran’da yerleşik durumda çok sayıda Afganistan uyruklu şahıs olması, İran’ın bu kişilere vatandaşlık veya kalıcı statü vermemesi ve bu nedenle eğitim, banka hesabı açılması, pasaport alınması gibi birçok resmi işlemde Afgan kökenli insanların büyük zorluklar yaşamaları müteakip dönemlerde de benzer yakalamaların olacağına işaret etmektedir.

2.2. Göç İle İlgili Kavramlar

2.2.1. Yabancı

Ülkesinde bulunduğu devlete vatandaşlık bağı ile bağlı olmayan kişidir (İçişleri Bakanlığı, 1993).

2.2.2. Göç

Göç, nüfusun belirli bir bölümünün çeşitli nedenlerle bulunduğu yerden ayrılıp, başka bir yere yerleşmek amacıyla gitmesidir (Başol, 1995). Ya da, coğrafi mekan değiştirme sürecinin sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasi boyutlarıyla toplum yapısını değiştiren nüfus hareketleridir. Yine diğer bir tanıma göre göç; şahıs, grup veya toplulukların isteyerek ya da zorla, kalıcı veya belirli bir süreyi kapsayıcı şekilde gerçekleştirdikleri fiziki mekân değişikliğidir (Özer, 2004).

2.2.3. Göçmen

Yabancılar mevzuatımızda; yerleşmek amacıyla yurdumuza gelen ve henüz Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığını kazanmamış kişi veya kişiler olarak tanımlanmıştır (İçişleri Bakanlığı, 1993). Ancak 1993 yılındaki Birinci Körfez Savaşı sonrasında meydana gelen göç dalgasından en çok etkilenen konumda olan ülkemiz olası sıra dışı beklenmeyen olaylar için bu tanımı yeterli görmemiştir (Akgün, 2011).

Mevzuata eklenen yeni tanıma göre; “Türk soyundan ve Türk kültürüne bağlı olup, yerleşmek amacıyla tek başına veya toplu halde Türkiye’ye gelen yabancılara” göçmen denir (İskan Kanunu, 2006). Bu tanımdan anlaşılacağı üzere ulusal mevzuatımız göçmen olabilmenin şartını, Türk soyundan olup Türk kültürüne bağlı olmak olarak ortaya koymuştur. Türkiye’ye gelerek ülkemize yerleşmek ve yaşamak arzusunda olanlardan bu tanımın kapsamına girmeyenler ise “münferit yabancılar” olarak tanımlanmaktadır.

2.2.4. İç Göç

Mevcut sınırlar içerisinde ortaya çıkan nüfus hareketlerini iç göç olarak adlandırılabilir. İç göçün en temel sebepleri: ekonomik istikrarsızlık, ülkedeki gelir dağılımındaki adaletsizlik, terör olayları ve kan davalarıdır. Bir ülke sınırları içerisinde olan nüfus hareketleri ya da iç göç, üç farklı türde gerçekleşmektedir: Kırdan kente, kırdan kıra ve kentten kentdir (Tümerek, 1968)

2.2.5. Dış Göç

Bireylerin yaşadıkları ülkeden başka bir ülkeye çeşitli sebeplerle yaptıkları göç hareketidir. Dış göç geçici süreyle gerçekleştiği gibi hedef ülkede sürekli oturma belgesi alarak ya da vatandaşlığa geçerek kalıcı olarak da gerçekleşmektedir.

2.2.6. Serbest Göç

Bireylerin kendi iradeleri ile gerçekleştirdikleri göçtür. Göç kişilerin kişisel ya da aile içi toplu kararı ile gerçekleşir.

2.2.7. Zorunlu Göç

Kişilerin gönüllü olarak ya da rızaları alınmaksızın, bir başkasının zorlaması ile yaptıkları göç olarak adlandırılabilir. Nüfus mübadeleleri buna en güzel örneği teşkil etmektedir. Tarihimizde bilinen en tipik örnek Lozan'da imzalanan "Yunan ve Türk Halklarının Mübadelesine İlişkin Sözleşme ve Protokol" dür. Böylece, devletlerin diğer ülke sınırları içerisinde kalan kendi vatandaşlarını ya da soydaşlarını değiş tokuş yapmaları, bu protokolle devletler hukukuna bir örnek olarak girmiştir (Akgün, 2011).

2.2.8. Yasa Dışı Göç

Kişilerin bireysel ya da toplu olarak yaşadıkları ülkeyi terk ederek, izinsiz bir şekilde başka ülke topraklarına yerleşmeleri ve ülkede geçici ya da kalıcı olarak bulunmalarıdır.

2.2.9. Düzensiz Göç

Bireylerin yaşadıkları ülkeyi yasal veya yasadışı yollarla terk ettikten sonra ikinci veya üçüncü ülkelerde belirli bir sistematığa bağlı kalmaksızın o ülkede belirli bir süre kalmalarıdır.

2.2.10. Yasa Dışı Göçmen

Yaşadıkları ülkeyi terk ederek izinsiz bir şekilde başka bir ülke sınırını geçerek o ülkede geçici veya kalıcı olarak kalmak isteyen yabancılara denir.

2.2.11. İltica

Yabancılar mevzuatımıza göre iltica; Avrupa’da meydana gelen olaylar sebebiyle ırkı, dini, milleti, belirli bir toplumsal gruba üyeliği veya siyasi düşünceleri nedeniyle takibata uğrayacağından haklı olarak korktuğu için vatandaşı olduğu ülke dışında bulunan ve vatandaşı olduğu ülkenin himayesinden istifade edemeyen veya korkudan dolayı istifade etmek istemeyen ya da uyruğu yoksa ve önceden ikamet ettiği ülke dışında bulunuyorsa oraya dönmeyen veya korkusundan dolayı dönmek istemeyen yabancıdır (İçişleri Bakanlığı, 1994).

Görüldüğü gibi Türkiye Cumhuriyeti Devleti iltica başvurusunu dikkate alacağı hedef kitleyi sadece Avrupalı devlet vatandaşları ile sınırlı tutmaktadır. Bunun da en temel sebebi; 1951 Cenevre Sözleşmesi’nin 1. B (1) (a) maddesine koyduğu “coğrafi kısıtlama şerhi”dir.

Coğrafi kısıtlama şerhi ısrarı, Mültecilerin Statüsüne İlişkin 1967 Protokolü imzalanırken de sürdürülmüştür. Bu çerçevede uluslararası antlaşmalara koyulan bu şerhin iç hukukumuzda yansımaları da İltica Yönetmeliği, İskan Kanunu vb. düzenlemelerde kendisini göstermektedir (Akgün, 2011).

2.2.12. Mülteci

İltica eden kişiler mülteci olarak isimlendirilir.

2.2.13. Sığınmacı

Yukarıda bahsedilen Türkiye Cumhuriyeti Devleti tarafından 1951 Cenevre Sözleşmesi'nin 1.B(1)(a) maddesine koyulan “coğrafi kısıtlama şerhi”nden dolayı, Avrupa ülkeleri dışında mülteci olarak ülkemize giriş yapan kişilere mülteci denilememektedir. Bu yüzden doğu ülkelerinden gelen ve mültecilik arayan kişilere sığınmacı statüsü verilmektedir. Bu statüye göre, sığınmacı olarak kabul edilen yabancılar; Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) tarafından tespit edilen ve uygun görülen üçüncü bir ülkeye gönderilmektedir.

Türk Hukukunda mülteci ve sığınmacıların sığınma başvurusu yapıldıktan sonra sahip olması gereken maddi hak ve özgürlüklerinin neler olduğunu belirten açık bir temel düzenleme bulunmamaktadır (Çalışkan, 2009).

2.2.14. Kaynak Ülke

Ekonomik sıkıntılar, siyasi sebepler, devam eden iç ve dış savaşlar, nüfus yoğunluğu, kıtlık ve doğal afetler nedeniyle göç veren ülkelerdir.

2.2.15. Transit Ülke

Yaşadıkları ülkeyi terk eden göçmenlerin yasal ve yasadışı yollarla gitmeyi hedefledikleri ülkeye ulaşmadan belirli süre kaldıkları üçüncü ülkeye transit ülke denir. Örneğin Avrupa ülkelerinden birine gitmek isteyen bir Suriyeli göçmenin belirli süre kaldığı Türkiye transit ülkedir.

2.2.16. Hedef Ülke

Ülkelerini terk eden göçmenlerin yasal ya da yasadışı yollarla ulaşmak istediği en son ülke hedef ülkedir.

2.3. Göçle Mücadelede Hukuki Düzenlemeler

Türkiye’de göç yönetimi ana hatlarıyla yasalar, yönetmelikler, genelgeler, Bakanlar Kurulu Kararları, mahkeme kararları gibi hukuki kaynaklar ve uluslararası sözleşmeler ve AB Müktesebatına uyum kapsamında yapılan düzenlemelerle yürütülmektedir. Ayrıca ulusal programlar, kalkınma programları, ilerleme raporları, göç strateji belgesi, iltica strateji belgesi ile iltica ve göç eylem planı da bu politikanın şekillenmesinde etkili olmuştur (Demirhan ve Aslan, 2015).

Göçle mücadelede merkezi olarak en tepede bakanlar kurulu bulunmaktadır. 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu’nun 105. maddesi ile düzenlenen Göç Politikaları Kurulu, Bakanlar Kurulu’nun alt çalışma kurulu olup göçle mücadelede bakanlar kurulu kararlarına yön vermektedir. Göç Politikaları Kurulunda çeşitli bakanlıklardan temsilciler olup, kurulun sekretarya hizmetleri Göç İdaresi Genel Müdürlüğüne yürütülmektedir. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü ise kamu politikasının yürütülmesi, işbirliklerin sağlanması, iş ve işlemlerin yapılmasından sorumludur ve bu amaçla 81 İl, 148 İlçe ve yurtdışında teşkilatlanmıştır. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü 18 Mayıs 2015 tarihi itibarıyla tüm illerde taşra yapılanmasını tamamlayarak Emniyet Genel Müdürlüğünden göçle mücadele ile ilgili yetkileri devralmıştır.

Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün başlıca görev ve yetkileri Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu’nun 104. maddesinde aşağıdaki gibi sayılmıştır:

- Göç alanındaki, mevzuatın ve idari kapasitenin geliştirilmesi, politika ve stratejilerin belirlenmesi konularında çalışmalar yaparak Bakanlar Kurulunca belirlenen politika ve stratejilerin uygulanmasını izlemek ve koordine etmek,

- Göç Politikaları Kurulunun sekretarya hizmetlerini yürütüp, Kurul kararlarının uygulanmasını takip etmek,

- Göç, insan ticareti mağdurlarının korunması ve geçici korumaya yönelik iş ve işlemleri yerine getirmek,

- 19.9.2006 tarihli ve 5543 sayılı İskân Kanununda Bakanlığa verilen görevleri yürütmek,

-Düzensiz göçle mücadelenin yapılabilmesi maksadıyla kolluk birimleri ve ilgili kamu kurum ve kuruluşları arasında koordinasyonu sağlamak, tedbirler geliştirip bunları uygulamak ve takip etmek,

-Göç alanında faaliyet sürdüren kamu kuruluşlarının çalışmalarının programlanmasına ve projelendirilmesine yardımcı olmak, proje tekliflerini değerlendirmek, bunları onaylamak, yürütülen çalışma ve projeleri izlemek ve bu çalışma ve projelerin uluslararası standartlara uygun şekilde yürütülmesine destek vermek ve Türkiye’de bulunan vatansız kişileri tespit edip, bunlarla ilgili iş ve işlemleri yapmaktır.

III. 2015-2016 YILI TÜRKİYE’DE DÜZENSİZ GÖÇ ANALİZİ

Türkiye’den deniz yolu ile yurtdışına çıkma teşebbüslerinin 2016 yılında da devam ettiği gözlenmiştir. 2016 yılında denizden yasadışı yollarla yurtdışına çıkmak için gerçekleşen 833 olayda toplam 37.130 düzensiz göçmen yakalanmıştır. Bu teşebbüslerin daha önceki yıllarda da olduğu gibi ağırlıklı olarak Ege Denizinde gerçekleştiği Şekil 1’de görülmektedir. (SGK, 2016), (Şekil 1).

Şekil 1: Düzensiz Göçmen Sayılarının Denizlere Göre Dağılımı (2016)

3.1 Yakalama Yerleri (2015-2016)

3.1.1. Yakalama Yapılan Denizlere Göre Düzensiz Göç Olayları ve Göçmen Sayılarının Dağılımı (2015-2016)

Düzensiz göç olaylarının 2015-2016 yıllarında denizlere göre dağılımını incelersek Ege Denizi coğrafi konumu itibarı ile düzensiz göç olaylarının en çok yaşandığı bölge olduğu görülmektedir. 2016 yılında Ege Denizi'nde düzensiz göç olaylarında ciddi düşüş yaşanmıştır. Bu sayının düşmesindeki en büyük etkenin Türkiye ile Avrupa Birliği arasında 18 Mart 2016 tarihinde imzalanan geri kabul anlaşması olduğu değerlendirilmektedir. Geri kabul anlaşmasından Akdeniz'inde etkilendiği değerlendirilirken Marmara Denizi'nde düzensiz göç olaylarında bir miktar artış gözlenmiştir. Bunun başlıca sebebinin Ege ve Akdeniz'de artan güvenlik önlemleri nedeniyle göçmenlerin Marmara Denizi'nden büyük teknelerle kaçmaya teşebbüs etmeleri olduğu değerlendirilmektedir (Şekil 2).

Şekil 2. Kapasitesinin üzerinde göçmen barındıran tekne
(www.trtworld.com)

3.1.1.1. Ege Denizinde Gerçekleşen Düzensiz Göç Olayları

Deniz yoluyla gerçekleşen düzensiz göç olaylarında Ege kıyılarımızın; Ege Denizindeki adalara yakın olması, süratli, küçük ve ucuz deniz vasıtalarının kullanımına uygun olması nedenleriyle Ege Denizi'nde düzensiz göç olayları daha fazla yaşanmaktadır. Tüm göç olaylarının tamamına yakını Ege Denizi'nde meydana gelmektedir. Ege Denizi'nde düzensiz

göçmenlerin mesafesi yakın olan adalara gitmek için çoğunlukla lastik bot kullandıkları gözlemlenmiştir.

Dünya genelinde son yıllarda en fazla düzensiz göç olayı 2016 yılında yaşanmasına rağmen Türkiye'deki düzensiz göçle ilgili önlemlerin artırılması nedeniyle 2016 yılı bir önceki yıla göre daha sakin geçmiştir. 2016 yılının ilk çeyreği bir önceki yıla göre yoğun göç olaylarıyla başlamasına rağmen 2016 yılı nisan ayından itibaren düzensiz göçmen yoğunluğu azalmıştır (Şekil 3).

Şekil 3. Yaz aylarında sayıları artan göçmen botlarına bir örnek
(www.mynet.com)

3.1.2. İlçelere Göre Yakalama Yerleri

2015 yılında düzensiz göç olaylarının büyük çoğunluğunun Bodrum, Ayvacık, Çeşme, Didim ilçelerinde; 2016 yılında ise en fazla düzensiz göç olayının Dikili, Çeşme, Bodrum ve Didim ilçelerinde meydana geldiği, Bodrum ve Ayvacık ilçelerinde önemli ölçüde azalış gözlemlendiği tespit edilmiştir.

2016 yılında meydana gelen azalışların sebebinin Sahil Güvenlik Komutanlığının faaliyetlerine ilave olarak Jandarma Genel Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğünün Ayvacık ve Bodrum ilçelerinde karada aldığı önlemler olduğu değerlendirilmektedir. Bu noktada deniz yoluyla gerçekleşen düzensiz göç faaliyetleriyle mücadelede karada alınan önlemlerin katkısı öne çıkmaktadır. Ayrıca düzensiz göçmenlerin bir kısmının Bodrum ve

Dikili ilçelerinden daha kolay ve kısa sürede Yunan adalarına geçebileceğini düşündüğü değerlendirilmektedir. 2015 ve 2016 yıllarında Ayvacık, Ayvalık ve Dikili'den hareket eden düzensiz göçmenlerin Midilli Adası'nda sebep olduğu kirlilik Şekil 4 ve Şekil 5'de görülmektedir.

Şekil 4. Ayvacık, Ayvalık ve Dikili'den çıkış yapan düzensiz göçmen hareketlerinin Midilli Adası'ndaki çöpleri (<http://edition.cnn.com>)

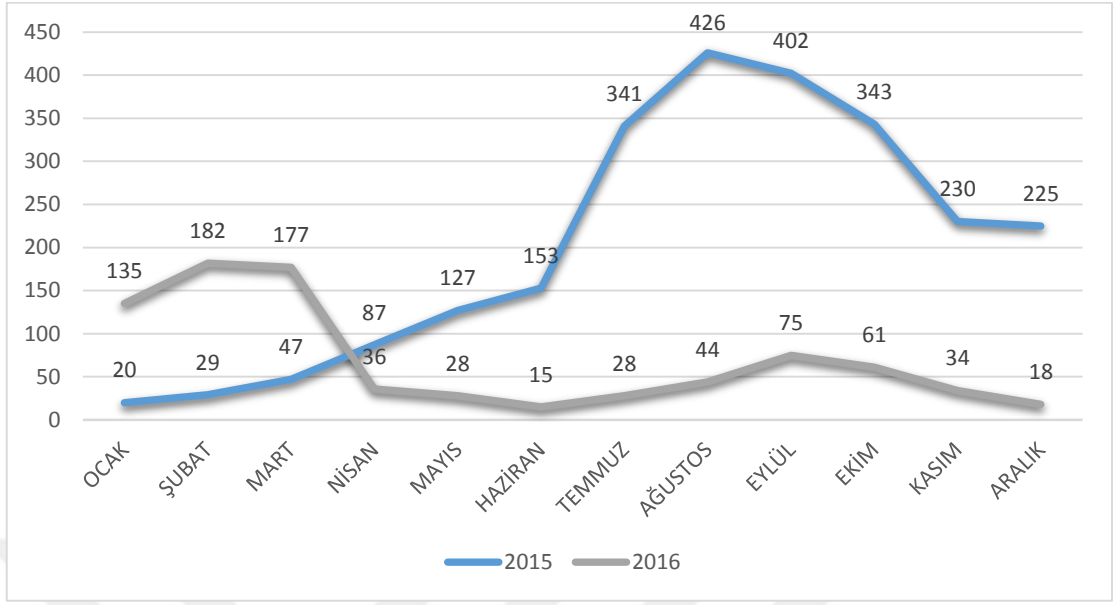
Şekil 5. Midilli Adası Molivos Bölgesinde Düzensiz Göçmenlere Ait Atıkların Toplandığı Bölge (<http://www.trthaber.com>)

3.2. Yakalama Zamanları

2015 ve 2016 yılında tespit edilen düzensiz göçmen olay sayısı ve göçmen sayısının aylara göre dağılımı ve değişimi incelendiğinde düzensiz göç olay sayısında 2016 yılının Ocak ayında %575 oranında artış meydana geldiği, Şubat ayında %527 oranında artış gözlemlendiği, Mart ayında %277 oranında artış meydana geldiği ve sonraki aylarda tespit edilen düzensiz göç olay sayısının ve göçmen sayısının hızla düştüğü, 2016 yılında en fazla azalışın Aralık ayında yaşandığı ve bu ayda 18 düzensiz göç olayında 781 düzensiz göçmenin tespit edildiği Tablo 1’de görülmektedir.

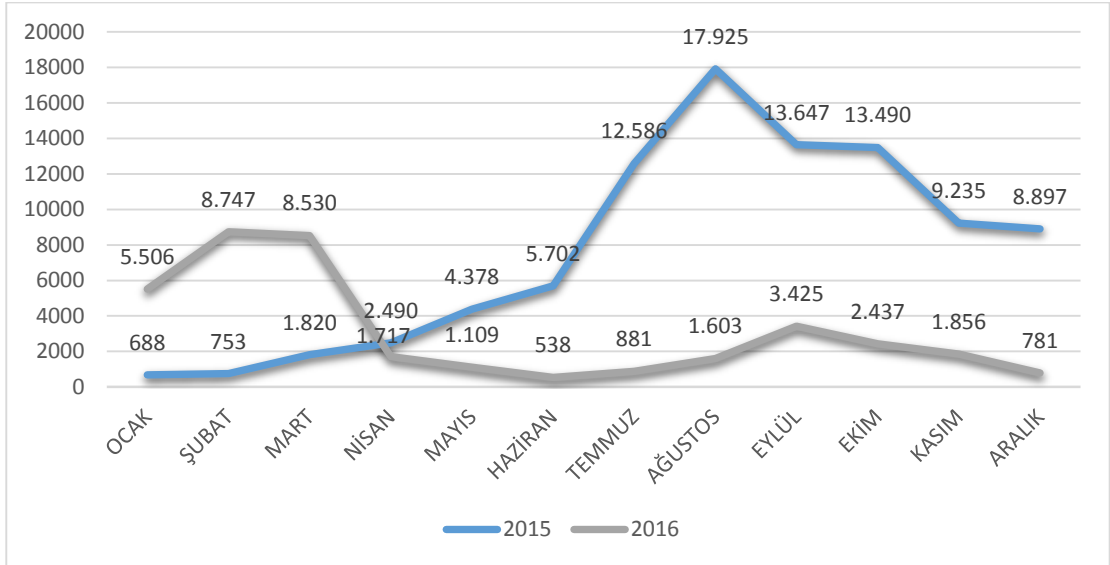
Tablo 1: Düzensiz Göçmenlerin Yakalandığı Aylara Göre Dağılımı (2015-2016)

GEÇMEYE TEŞEBBÜS EDİLEN AYLAR	2015	2016	DEĞİŞİM (%)	2015	2016	DEĞİŞİM (%)
	OLAY SAYISI	OLAY SAYISI		GÖÇMEN SAYISI	GÖÇMEN SAYISI	
OCAK	20	135	575	688	5.506	700,3
ŞUBAT	29	182	527,6	753	8.747	1061,6
MART	47	177	276,6	1.820	8.530	368,7
NİSAN	87	36	-58,6	2.490	1.717	-31
MAYIS	127	28	-78	4.378	1.109	-74,7
HAZİRAN	153	15	-90,2	5.702	538	-90,6
TEMMUZ	341	28	-91,8	12.586	881	-93
AĞUSTOS	426	44	-89,7	17.925	1.603	-91,1
EYLÜL	402	75	-81,3	13.647	3.425	-74,9
EKİM	343	61	-82,2	13.490	2.437	-81,9
KASIM	230	34	-85,2	9.235	1.856	-79,9
ARALIK	225	18	-92	8.897	781	-91,2
TOPLAM	2.430	833	-65,7	91.611	37.130	-59,5

Şekil 6: Düzensiz Göçmenlerin Geçmeye Teşebbüs Ettikleri Aylara Göre Olay Dağılımı (2015-2016)

2015-2016 yıllarında düzensiz göç olaylarının gerçekleştiği aya göre dağılımı incelendiğinde 2015 yılında en fazla düzensiz göç olayının Ağustos ayında, en az düzensiz göç olayının Ocak ayında, 2016 yılında ise en fazla düzensiz göç olayının Şubat ayında, en az düzensiz göç olayının ise Haziran ayında tespit edildiği Şekil 6’da görülmektedir.

Şekil 7: Düzensiz Göçmen Sayısının Yakalandığı Aylara Göre Dağılımı (2015-2016)

2015 ve 2016 yılında tespit edilen düzensiz göçmen sayısının aylara göre dağılımı incelendiğinde 2015 yılında Ocak ve Ağustos aylarında artış eğiliminde olduğu, sonrasında ise bir miktar düşüş yaşandığı, 2015 yılının son döneminde ve 2016 yılının ilk üç ayında mevsimsel koşullara rağmen düzensiz göçmen sayısının benzer sayılarda olduğu, 2016 yılının ilk çeyreğinde yaşanan gelişmeler dolayısı ile Nisan ayından itibaren tespit edilen düzensiz göçmen sayısının azalış eğilimi gösterdiği Şekil 7’de görülmektedir.

3.3. Kullanılan Vasıtalar

2015 ve 2016 yıllarında meydana gelen düzensiz göç olaylarında kullanılan vasıtaların dağılımı ve değişimi incelendiğinde düzensiz göçmenlerin en fazla lastik botu tercih ettiği görülmüştür. Lastik botu özel tekne, balıkçı teknesi, ticari gemi ve yat takip etmektedir.

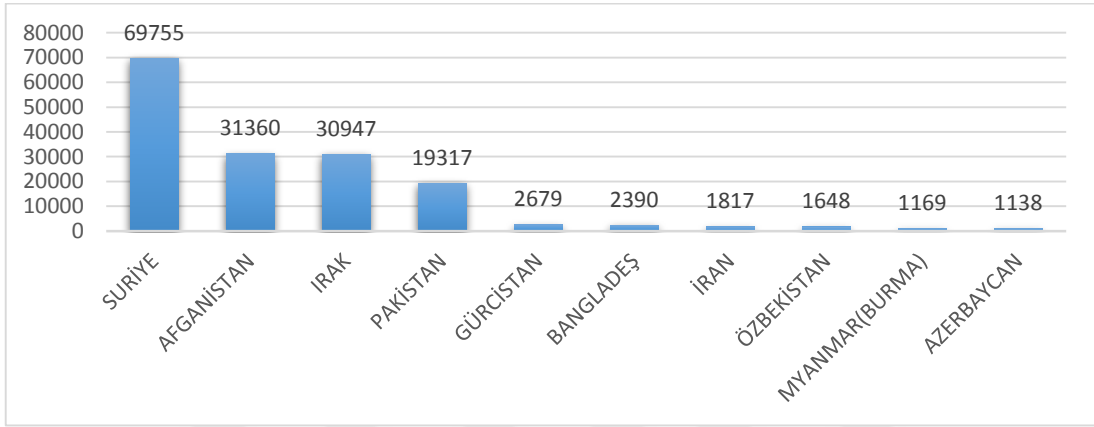
Düzensiz göçmenler tarafından lastik bot kullanımının daha fazla olmasının nedeninin kolay temin edilebilmesi, ucuz olması ve karada taşınmasının kolay olmasından kaynaklandığı değerlendirilmektedir (Şekil 8). Ayrıca Ege adalarının ülkemiz kıyılarına yakın olması da lastik botların kullanılabilirliğini artırmaktadır.

Şekil 8. İzmir’de Yasadışı Lastik Bot Üretimi Yapan Bir Atölye
(www.haberiniz.com.tr)

3.4. Uyruklar

Türkiye’de 2016 yılında yakalanan düzensiz göçmenlerin tamamı incelendiğinde 2015 yılına göre % 19’luk bir artışla 174.466 olmuştur. 2005 yılından 2016 yılı sonuna kadar yakalanan düzensiz göçmen sayısı ise 817.863’tür. Şekil 9 incelendiğinde 2016 yılında Suriye vatandaşları 69.755 kişi ile ilk sırada, Afganistan vatandaşları 31.360 kişi ile ikinci sırada, Irak vatandaşları ise 30.947 kişi ile üçüncü sırada yer almaktadır (GİGM).

Şekil 9: 2016 Yılında Türkiye’de Yakalanan Tüm Düzensiz Göçmenler (İlk 10 Ülke)

Düzensiz göçmenlerin 2015-2016 yıllarında uyruklarına göre dağılımı incelendiğinde Suriye uyruklu düzensiz göçmenler başta olmak üzere düzensiz göçmen sayılarında önemli azalmalar meydana geldiği, Pakistan uyruklu düzensiz göçmen sayısında artış meydana geldiği görülmektedir. 2016 yılının bu döneminde Pakistan uyruklu düzensiz göçmenlerin sayısında meydana gelen artış, Myanmar uyruklu düzensiz göçmenlerin sayısında meydana gelen azalış dikkat çekmektedir.

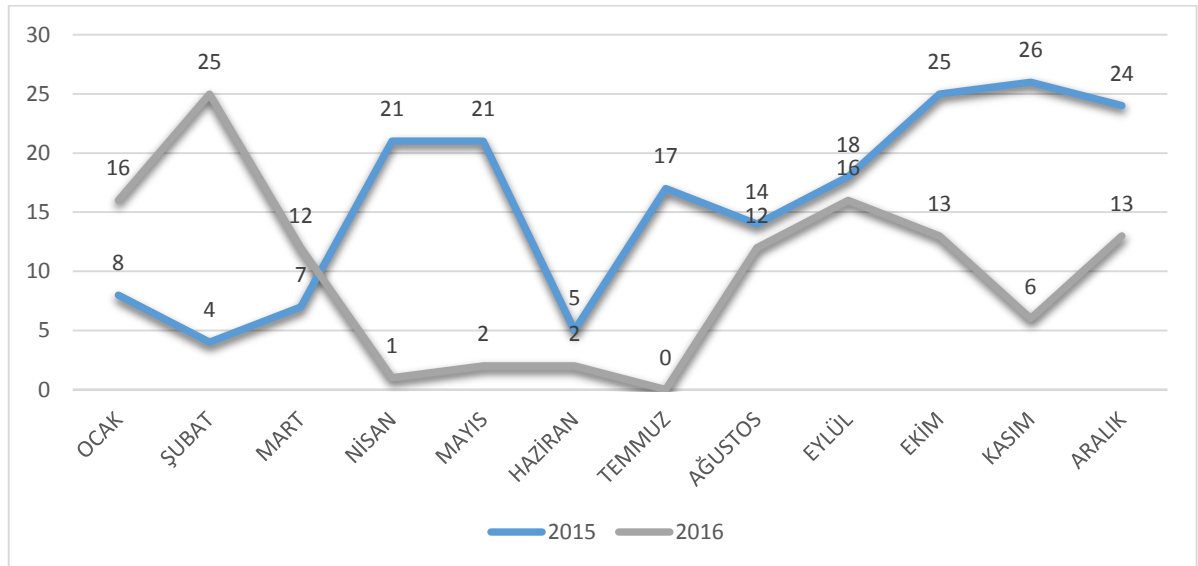
3.5. Organizatörler

2015 ve 2016 yılları incelendiğinde 2015 yılında 190, 2016 yılında 118 şüpheli organizatör yakalandığı görülmektedir. En fazla yakalama 2015 yılında Kasım ayında gerçekleşirken 2016 yılında Şubat ayında gerçekleştiği Tablo 2’de görülmektedir.

Tablo 2: Yakalanan Şüpheli Organizatör Sayılarının Aylara Göre Dağılımı (2015-2016)

ORGANİZATÖR SAYISI	2015	2016	DEĞİŞİM (%)
OCAK	8	16	100
ŞUBAT	4	25	525
MART	7	12	71,4
NİSAN	21	1	-95,2
MAYIS	21	2	-90,5
HAZİRAN	5	2	-60
TEMMUZ	17	-	-100
AĞUSTOS	14	12	-14,3
EYLÜL	18	16	-11,1
EKİM	25	13	-48
KASIM	26	6	-76,9
ARALIK	24	13	-45,8
TOPLAM	190	118	-35,9

Şüpheli organizatör sayısı 2015 yılı ortasından itibaren artış gösterdiği Şekil 10'da görülürken bu artış 2016 yılı Şubat ayında düşüşe geçmiştir. Bu düşüşün sebebinin 2016 yılı Mart ayından itibaren gerçekleşen gelişmeler olduğu değerlendirilmektedir.

Şekil 10: Yakalanan Şüpheli Organizatör Sayılarının Aylara Göre Dağılımı (2015-2016)

3.6. Ölü/Sağ Durumu

2015 ve 2016 yılında meydana gelen düzensiz göç olaylarında tespit edilen düzensiz göçmenlerin ölü veya sağ olma durumlarına göre dağılımı ve değişimi incelendiğinde 2015 yılında 279 düzensiz göçmenin “ölü”, 91.611 düzensiz göçmen “sağ” olarak tespit edildiği, 2016 yılında ise 192 düzensiz göçmen “ölü”, 37.130 düzensiz göçmen “sağ” olarak tespit edildiği Tablo 3’de görülmektedir.

Tablo 3: Düzensiz Göçmenlerin Ölü/Sağ Durumu (2015-2016)

ÖLÜ/SAĞ DURUMU	2015 YILI DÜZENSİZ GÖÇMEN SAYISI	2016 YILI DÜZENSİZ GÖÇMEN SAYISI	ARTIŞ/AZALIŞ ORANI
ÖLÜ	279	192	-31,2
SAĞ	91.611	37.130	-59,5
ORAN	0,003	0,005	-

2015 ve 2016 yılının bu döneminde tespit edilen düzensiz göçmen sayısının toplam düzensiz göçmen sayısına oranının oldukça düşük olduğu (2015 yılında ölüm oranı 0,003; 2016 yılında ölüm oranı 0,005) görülmektedir.

2015 ve 2016 yılında şüpheli organizatörlerin milliyetlerinin dağılımına bakıldığında en fazla Türk uyruklu organizatörün yakalandığı; Gürcistan, Ukrayna, İran, Belarus, Mısır uyruklu organizatörlerin sayısında artış meydana geldiği görülmektedir.

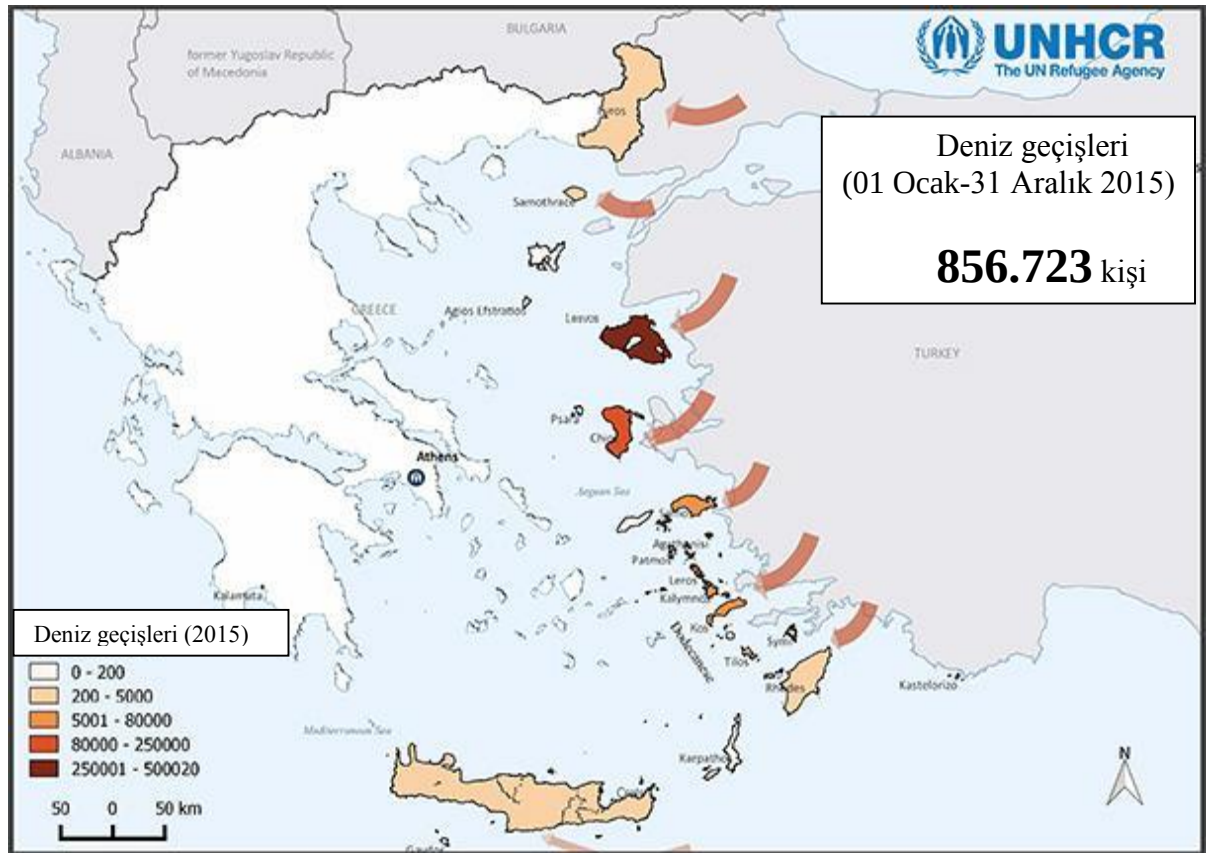
2015 yılı başından itibaren büyük bir artış gösteren düzensiz göç olayları, 2016 yılında da devam etmektedir. Ege Denizi’nde gerçekleşen düzensiz göçle mücadele kapsamında NATO unsurları 12 Şubat 2016, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı unsurları 11 Mart 2016 tarihinden itibaren Ege Denizi’nde görev yapmaktadır. Ayrıca ülkemiz üzerinden Avrupa’ya gerçekleşen düzensiz göç faaliyetlerinin engellenmesi amacıyla 18 Mart 2016 tarihinde Türkiye-AB Mutabakatı imzalanmıştır.

Bunların yanı sıra 11 Kasım 2016 tarihinden itibaren İzmir Valisi’nin düzensiz göç ile mücadelede Koordinatör Vali olarak görevlendirilmesi ile Jandarma Genel Komutanlığı ve

Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından karada ilave önlemler alınmasının da göç faaliyetlerinin azalmasına önemli katkı sağladığı tespit edilmiştir.

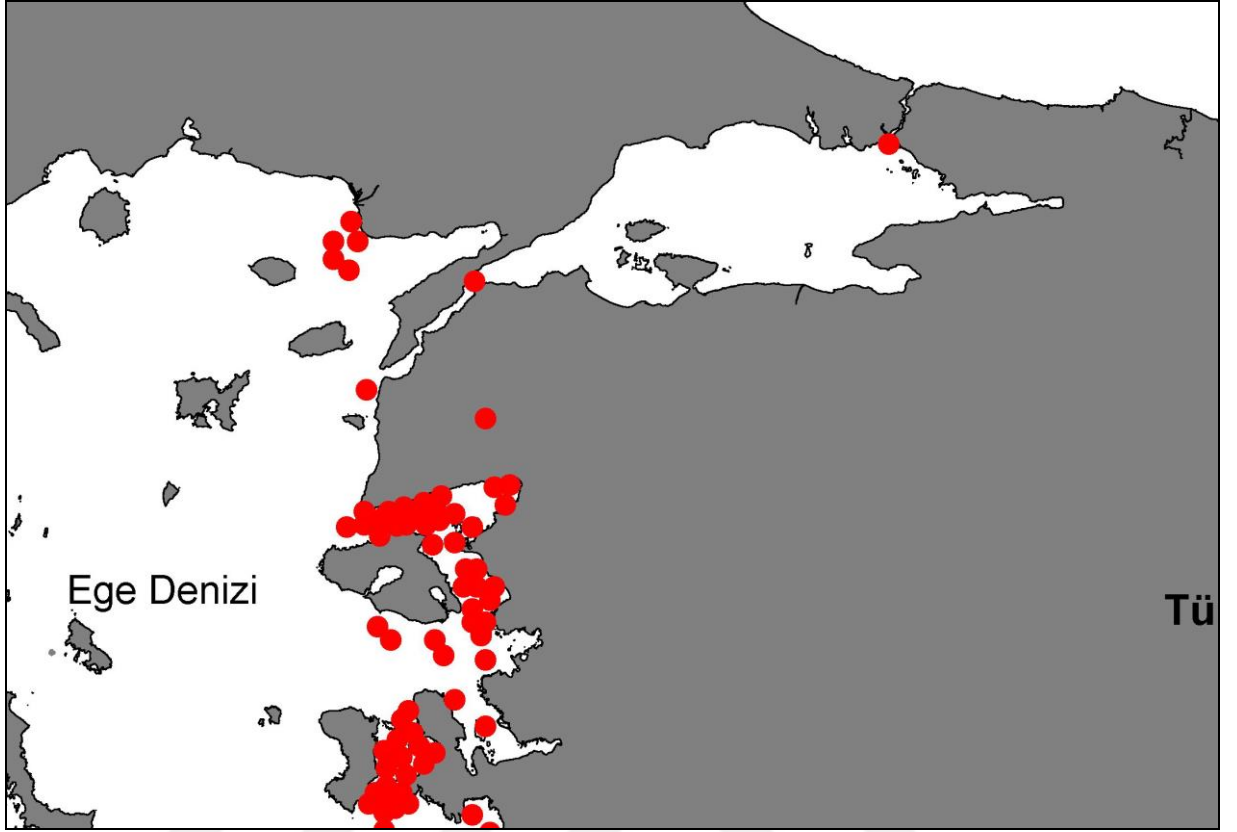
3.7. Düzensiz Göçün Yoğunlaştığı Noktalar

2015 yılı içerisinde gerçekleşen geçişler Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği verilerine göre Şekil 11’de olduğu gibidir. En fazla geçişin gerçekleştiği Yunan adasının Müsellim Geçidini kullanan düzensiz göçmenleride kapsayan Midilli Adası’nın olduğu görülmektedir.

Şekil 11: 1 Ocak–31 Aralık 2015 Tarihleri Arasında Ege Denizindeki Toplam Geçişler
(www.quora.com)

2016 yılında Babakale-Çeşme arasında gerçekleşen tahmini düzensiz göç olayları Şekil 12’de gösterilmektedir.

Şekil 12: Babakale-Çeşme Arası Düzensiz Göç Olayları (2016) (Kırmızı Noktalar Yakalama Yapılan Mevkiileri Göstermektedir.)

3.8. Deniz Yoluyla Gerçekleşen Düzensiz Göç Kapsamında Dönem İçinde Öne Çıkan Hususlar

Dönem içinde düzensiz göçmenlerin kullandığı yeni bir yöntem dikkat çekmiştir. Önceki dönemde geceleri fark edilmeden denize açılan düzensiz göçmenler, bu dönemle birlikte çok fazla sayıda şişme lastik bot ile aynı anda gece gündüz fark etmeden denize açılmaya başlamışlardır. Bu sayede Türk ve Yunan kolluk kuvvetlerinin yakalananlarla meşguliyeti esnasında diğerleri karşı tarafa ulaşmaya başarmaktadır. Denizde özellikle arama kurtarma gerektiren faaliyetlerde denizde yetkili kolluk kuvveti unsurlarının önceliği denizde zor durumdaki göçmenlere vermesini fırsat bilerek diğer botlar karşı tarafa ulaşabilmektedir. Bu yöntemde bazı botların bilinçli olarak patlatılarak Sahil Güvenlik unsurlarının arama kurtarma faaliyeti icra ederken diğer botların geçişinin kolaylaştırıldığı değerlendirilmektedir.

Son dönemde giderek artan Yabancı Terörist Savaşçılar (YTS) ile ilgili olarak, meydana gelen terör olaylarının etkili olabileceği, konuya ilişkin olarak gerek ülke içinde bulunan 2,5 milyona yakın Suriyelinin, gerekse sınırı kaçak yollarla geçen ve Ege kıyılarına ulaşarak Avrupa'ya geçmeye çalışan diğer ülke vatandaşı potansiyel göçmenlerin bu durumdan etkileneceği, bu etkileşimin deniz yoluyla gerçekleşen göç olaylarında alternatif arayışlara neden olacağı değerlendirilmektedir. Ayrıca kara sınırlarında alınan/alınacak tedbirlerin, özellikle YTS'lerin alternatif ulaşım olan deniz, hava ve raylı ulaşımaya yönelmeleri sonucunu doğurabileceği ve müteakip dönemde bu şahısların göç hareketlerinin içinde daha fazla rol alabileceği değerlendirilmektedir.

2015 yılında inanılmaz bir artış gösteren düzensiz göç faaliyetleri Avrupa ülkeleri ve AB kurum/kuruluşlarının da bu konuda yeni politikalar üretmesine, Avrupa ülkeleri vatandaşlarının özellikle Müslüman düzensiz göçmenlere karşı olumsuz tavırlar takınmasına neden olmuştur.

Bazı Avrupa ülkeleri tarafından düzensiz göçmenlere karşı olumlu yaklaşımlar sergilenmiş, özellikle göçmenlerin çoğunlukla gitmeyi hedeflediği Almanya'nın birçok Suriyeli mülteciyi kabul ettiği, İsveç göçmenlerin barınması için lüks bir seyahat gemisiyle anlaştığı yönünde basında haberler yer almıştır.

Ancak Avrupa ülkelerinin tüm yaklaşımları olumlu olmamaktadır. Basında yer alan haberlere göre göçmenler başta ilk ayak bastıkları yerler olan Yunanistan, İtalya ve Malta olmak üzere başvuru yaptıkları ülkelerde sıkıntı ve saldırılarla karşı karşıya kalmakta, İstanköy Adasında görev yapan sınır tanımayan doktorların yaptığı açıklamaya göre ülkelerin göçmenlerin durumlarından memnun kalmaları halinde daha fazlasının geleceği düşüncesiyle durumlarında iyileştirme yapılmadığı belirtilmektedir.

Ayrıca Slovakya tarafından Müslüman mültecilerin kabul edilmeyeceği, Makedonya'nın sınırlarını kapattığı, Almanya, Avusturya ve Slovakya'nın Şengen Anlaşmasını askıya alarak sınır kontrollerine başladığı gibi birçok haber yıl boyunca basında yer almıştır.

Avrupa ülkelerinin bu olumsuz yaklaşımları bazı uluslararası kuruluşlar tarafından eleştirilmektedir. Uluslararası Af Örgütü'nün yayımladığı bir raporda Avrupa'nın mültecilerin sığınmaya erişimlerinin engellenmesine yönelik hamleleriyle, mültecileri kötü muameleye ve tehlikeli deniz yolculuklarına ittiği, AB'ye girişlerin kontrol edilmesinin mantıklı ve meşru olduğu, ancak tüm mültecilerin men edilmesinin ise insanlık ve yasa dışı olduğu belirtilmiştir.

Ülkelerin bu tutumları ve faaliyetlerinin yanında AB kurumları tarafından da deniz yoluyla gerçekleştirilen düzensiz göçün önlenmesine yönelik icra edilen faaliyetler 2015 yılında artırılmıştır.

Bu kapsamda Akdeniz'in güneyinde 14 AB ülkesinin farklı seviyelerde katılım sağladığı Avrupa Birliği Deniz Gücü-Akdeniz (EUNAVFOR MED-Operation Sophia) harekâtı başlatılmış, Frontex unsurları tarafından Ege Denizinde önceki yıllarda da icra edilen "Poseidon Sea" operasyonuna 2015 yılında AB ülkeleri tarafından katılım artırılmıştır.

Bu noktada ülkemizi daha yakından ilgilendirdiği için Frontex'in özellikle Ege Denizinde icra ettiği faaliyetlerden ve ülkemize yönelik yayımladığı raporlardaki sayılardan bahsetmek faydalı olacaktır.

2015 yılında Frontex kapsamında Ege Denizi'nde 16 farklı ülkeden, ikisi sivil kuruluşlara ait olmak üzere 24 unsur görev yapmıştır. Frontex faaliyetlerine en fazla unsur görevlendiren ülkeler üçer unsurla İsveç ve Letonya olmuştur. Bu ülkeleri ikişer unsurla Hırvatistan ve Hollanda izlemiştir. Frontex unsurları en çok Sakız Adası bölgesinde tespit edilmiş, Sisam ve Midilli Adaları da Frontex unsurlarının yoğun olarak faaliyet icra ettiği diğer bölgeler olmuştur.

Faaliyetlere Marşal Adaları bayraklı Topaz Responder isimli bir sivil gemi de katılmaktadır. Bu gemi ABD vatandaşı Christopher CATRAMBONE isimli bir hayırsever tarafından, 2013 yılında İtalya'nın Lampedusa Adasında yaşanan düzensiz göç olaylarından etkilenerken Malta'da kurulan Açık Deniz Göç Yardım İstasyonu (Migration Offshore Aid Station-MOAS) isimli kuruluş tarafından kullanılmaktadır. Faaliyetlere ayrıca üç Alman iş

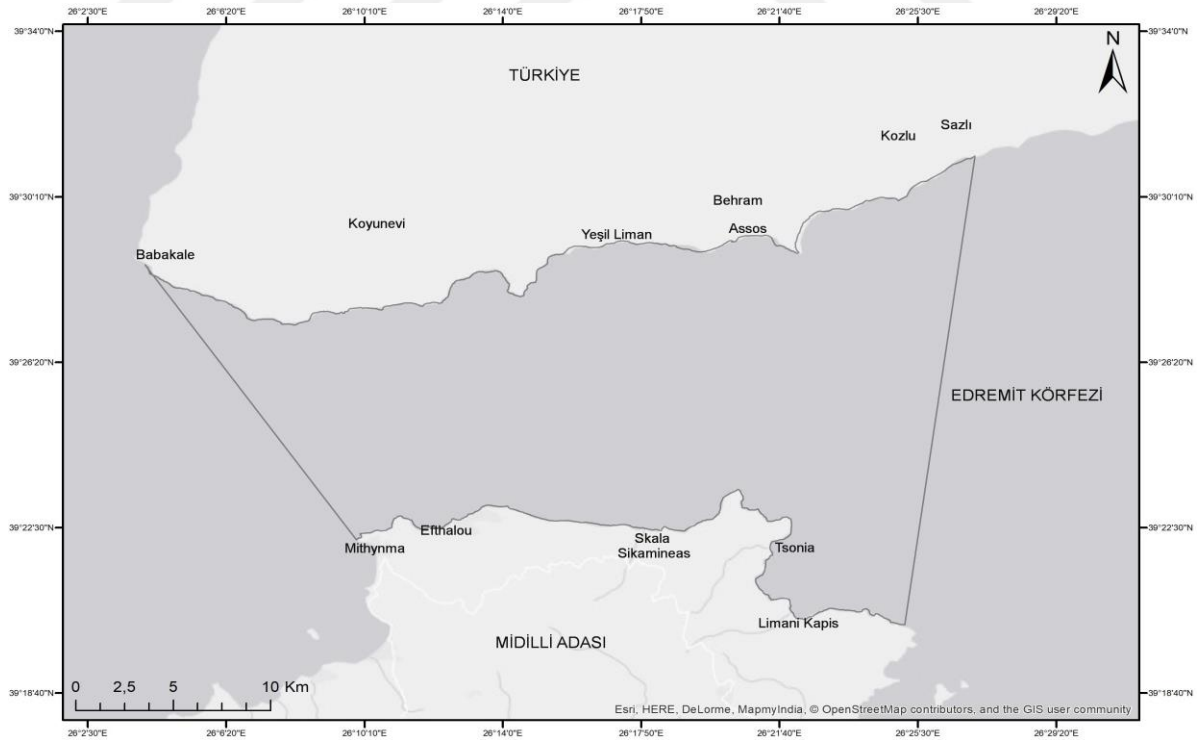
adamı tarafından 2000 yılında kurulan Sea Watch isimli bir yardım kuruluşuna ait Alman bayraklı Sea Watch isimli bir sivil tekne de iştirak etmektedir. Bahse konu tekne Kasım 2015 tarihinden itibaren Türkiye-Midilli Adası arasında faaliyet göstermektedir.

2015 yılında başta Frontex olmak üzere birçok uluslararası kurum/kuruluş tarafından düzensiz göçe ilişkin raporlar yayımlanmış, bu raporlarda büyük çoğunluğu ülkemiz üzerinden olmak üzere toplam 850.000'den fazla düzensiz göçmenin Avrupa'ya geçtiğinden bahsedilmiştir. Ancak bu sayının düzensiz göçmenlerin Yunanistan'a girişten hedef ülkesine kadar geçtiği tüm ülkelerde tekrar tekrar sayılmasından kaynaklandığı değerlendirilmekte, bu değerlendirmemizi destekleyici bazı çalışmalar ve araştırmalar Avrupa ülkelerinde de yapılmaktadır. Bu kapsamda başta Frontex olmak üzere uluslararası kurum/kuruluşlarla yapılan toplantılarda bu sayıların gündeme gelmesi durumunda, sayıların mükerrer sayımdan kaynaklandığı yönündeki düşüncelerin dile getirilmesinin ülkemizin göçle mücadele konusundaki çabalarının hafife alınmaması açısından faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

IV. MATERYAL VE METOD

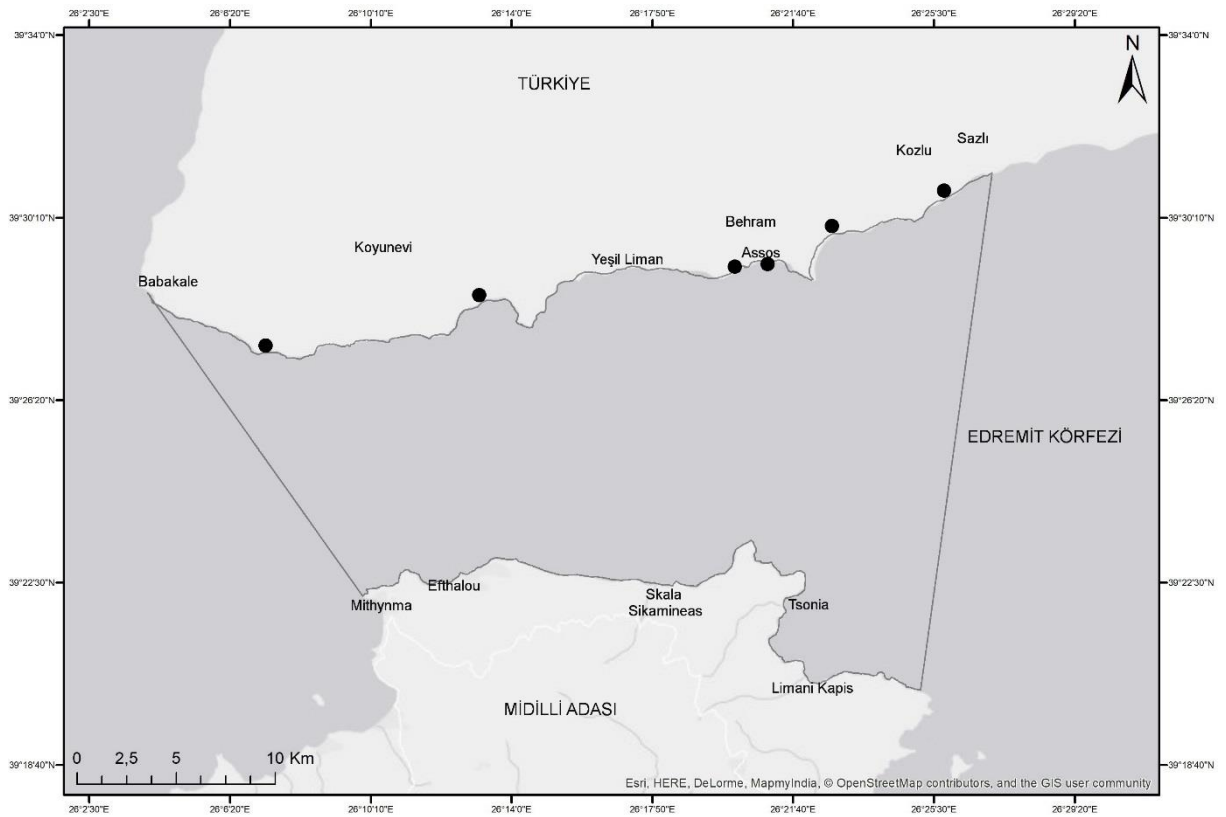
Müsellim Geçidi Kuzey Ege’de Çanakkale’nin Ayvacık ilçesi ile Yunanistan’ın Midilli Adası arasında bulunan, batıda Baba Burnundan başlayıp doğuda Küçükkuşu Balıkçı Barınağına kadar olan 27 deniz mili uzunluğundaki ve ortalama 5 deniz mili genişliğindeki deniz alanını kapsamaktadır (Şekil 13).

Müsellim Geçidi Kuzey Ege’de etkin kuzeyli rüzgârlara karşı korunaklı olması ve Midilli Adasına yakın olması gibi coğrafi özellikleri nedeniyle Türkiye üzerinden göç etmek isteyen düzensiz göçmenlerin en çok tercih ettiği bölgelerden biridir. Çalışma boyunca Sazlı mevkiinden Babakale’ye kadar olan bölge ve yakın Midilli kıyısından veri toplanması hedeflenmiştir. Geçişlerin ve göçmenleri eylemlerinin düzensiz olması periyodik çalışmayı zorlaştırırsa da, kirlilik oluşan bölgeler ve deniz yüzeyinde kirlilik oluşturan maddeler toplanarak kayıt altına alınmıştır.

Şekil 13. Çalışma Alanı (Müsellim Geçidi)

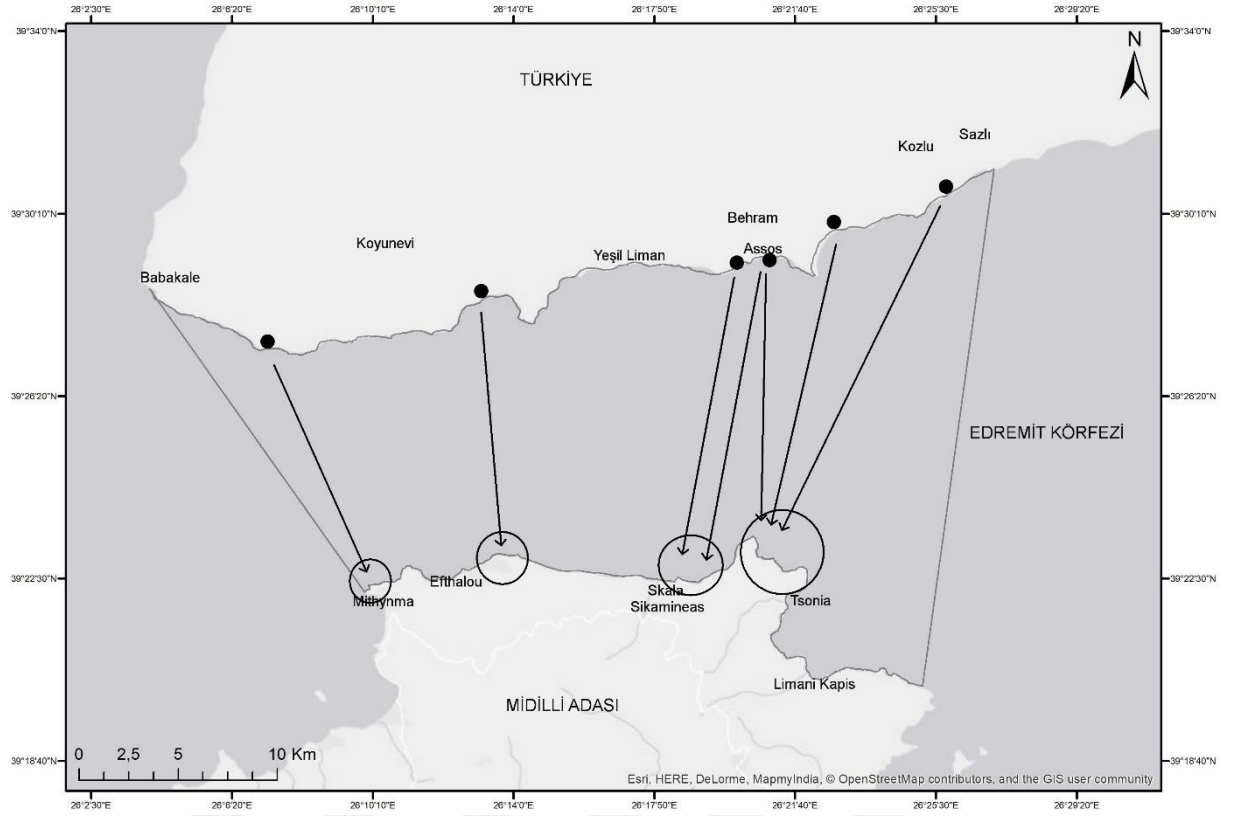
Ege Denizi’nde yoğunlukla görülen düzensiz göçmen faaliyeti Türkiye kıyılarına yakın olan Midilli adasına en yakın kıyı bölgesine göçmenlerin ulaşması ile başlar. Hava şartları kötü olmadıkça Türkiye tarafındaki kıyı bölgesinde çok fazla vakit kaybetmeden karşı kıyıya geçme eylemi gerçekleşmektedir. Göçmenler ve insan kaçakçılarının belirli bir yer stratejisi gütmeyip buldukları en müsait noktadan hareket ettikleri gözlemlense de, yakalama sıklığı ve ulaşım rahatlığı ile tercih edilen noktalar belirlenmiştir, bunlar Kozlu mevki kıyısı, Assos kıyıları, Koyunevi mevki doğu ve batı kıyı bölgelerinde bulunan 6 noktadır (Şekil 14).

Şekil 14. Türkiye Tarafında Sıklıkla Tercih Edilen Çıkış Noktaları

Göçmenler botlara binmeden önce ulaştıkları kıyı bölgesinde yol boyunca kullandıkları ve artık gerekli olmayan eşyaları bırakmaktadırlar ayrıca kıyı bölgesinde kaldıkları süre boyunca katı atıkları etrafa yayılmaktadır bu açıdan ayrılış yaptıkları Türkiye kıyılarında, denizden gelen kirletici maddeler de işin içine girince kirlilik yükü artmaktadır.

Kıyıda gruplar halinde hareket eden göçmen botları bulabildikleri en kısa şekilde hiç rota değiştirmeden karşı kıyıya çıkmak için denize açılmaktadır (Şekil 15).

Şekil 15. Göçmen Botları Rota ve Tahmini Varış Bölgeleri

Bu aşamada gerçekleşen kazalarda çok sayıda bot, can yeleği, çanta ve benzeri nesneler su üstünde veya deniz tabanında kirlilik oluşturmaktadır. Düzenli olarak takibi zor olan bu kirleticilerin lokasyonları araştırma süresi boyunca gidilen seferlerde kayıt altına alınmaya çalışılmış Esri ArcGIS yazılımında gridleme yapılarak haritalanmıştır.

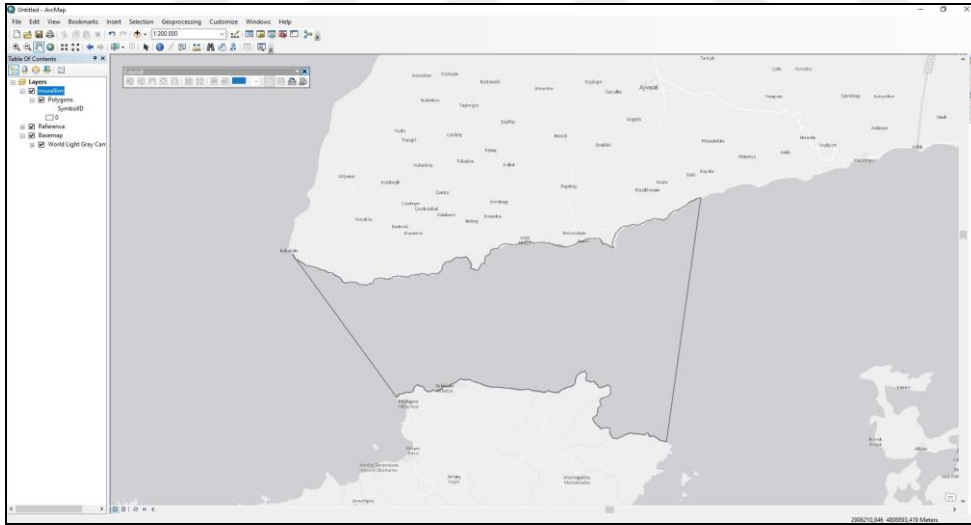
Göçmenlerin kıyıya ulaşması ile teslim olup kayıt altına alınacakları karakollara uzun yollardan giderken üzerlerindeki ağırlık yapan eşyaları kıyıda bıraktıkları tespit edilmiştir. Geçiş sırasında kullandıkları malzemeler de bunlara ek olarak kıyı bölgesinde bırakılmaktadır.

4.1 Kıyı Bölgesi Deniz Çöpleri Sörveyi (Marine Litter Survey)

Kıyı bölgelerinde yapılan çöp envanteri çalışmaları denizel çevredeki çöp yükünün takibinde önemli sonuçlar vermektedir. Belirlenen bölgede kolayca ve masrafı düşük bir şekilde teker teker yapılan çöp sayımları dünyada en yaygın kullanılan deniz çöpü kirliliğinin tespiti çalışmalarıdır (Galgani et al., 2011).

Müsellim geçidinin Türkiye kıyısında iki istasyonda Şubat 2016 ve Ağustos 2016 tarihlerinde sahil boyunca 100x8 m lik alanda çöp envanteri çalışması yapılmıştır. Sayılan çöpler göçmenler ile ilgililik düzeyine göre sınıflandırılmış ağırlıkları ölçülmüştür. Denizde bu iki dönemde karşılaşılan çöpler kayıt altına alınmış ve bir Coğrafi Bilgi Sistemi yazılımı olan ArcGIS programı ile haritalandırılmıştır (Şekil 16).

Coğrafi bilgi sistemleri, birçok bilim dalından yararlanan ve farklı disiplinler tarafından kullanılan, yeryüzü gerçeğine dayalı gözlemlerle elde edilen grafik ve grafik olmayan verilerin toplanması, saklanması, işlenmesi ve kullanıcıya sunulması işlevlerini bütünlük içerisinde gerçekleştiren sistem olarak tanımlanmıştır (Yomralıoğlu, 2001). Birbiri ile ilişkili ve birbirinden bağımsız çeşitli konular CBS' lerinin çalışma alanını teşkil etmektedir (İnsanlar, iklim, arazi kullanımı, bitkilendirme, nehir sistemleri, arazi şekilleri, topraklar, doğal tehlikeler ve çok daha fazlası arasındaki ilişki, vb.). Coğrafi bilgi sistemleri insanlığın karşı karşıya kaldığı problemler konusunda çözüm için kullanılabilecek güncel bir teknolojidir (Demir, 2011)

Şekil 16. Esri ArcGis Yazılımı Yönetim Paneli

Deniz çöpleri son dönemlerde okyanus ve denizlerde önemli kirlilik kaynakları arasında gösterilmektedir. Düzensiz göçmen faaliyetleri sırasında olası deniz çöpu miktarını tahmin edebilmek için çalışma boyunca 1 düzensiz deniz göçmeninin ne kadar çöp potansiyeli olduğu yapılan envanter çalışmaları ile hesaplanmış. İleride yapılacak çalışmalar için temel olacak sonuçlar ortaya çıkarılmıştır.

V. BULGULAR

Müsellim Geçidinde sıklıkla yaz aylarında geçişler gerçekleşmekte olup yıl içerisinde her dönem kaçak geçişler yaptıkları tespit edilmiştir. Göçmenlerin yoğun olarak çıkış yaptığı bölgeler Hıyarlık Burnu, Sivrice Burnu, Çam Burnu, Kadirga Burnu ve Küçükkuyu Mevkii olup kıyı boyunca karayoluna yakın olan her yerden çıkış yaptıkları gözlemlenmiştir.

Düzensiz göçmenler kıyıdaki çıkış noktalarına organizatör adı verilen göçmen kaçakçıları eşliğinde otobüs ve minibüslerle karayolunu kullanarak bölgeye ulaşmaktadırlar. Geçiş için kullanılacak lastik botlar kıyıya ulaşınca şişirilmekte ve kıçtan takma motoru eklenip organizatörler tarafından hazırlandıkları tespit edilmiştir. Düzensiz göçmenler normal şartlarda 15-20 kişinin emniyetli seyir yapabileceği botlara organizatörlerin zorlamasıyla (bazı zamanlar silah zoruyla) 50-80 kişinin bindirilerek karşıya geçmeye çalışmaları bölgede yapılan incelemelerde ve göçmenlerin ifadeleriyle karşımıza çıkmaktadır.

Düzensiz göçmenler genellikle gece güneş doğumuna yakın saatlerde geçiş yaptıkları tespit edilmiştir. Bunun başlıca sebepleri uykunun en derin saatleri olması sebebiyle karadan ve denizden duyarlı vatandaşların daha az ihbar etmesi, kolluk kuvvetleri olan jandarma ve sahil güvenliğinin o saatlerde daha az denetim yapması yada kaçakçıların daha az denetim yapıldığını düşünmesi ve denizin geçiş için o saatlerde daha sakin olması olarak gözlemlenmiştir.

20 Ocak 2016 tarihinde Ayvacık ilçesi Babaeski mevki Asos Antik Limanı yakınlarında Müsellim Geçidinde 210 düzensiz göçmen yakalanmıştır. Düzensiz göçmenlerden geriye kalan atıkların çoğu İzmir’de merdiven altı diye tabir edilen koşullarda düşük maliyetle üretilen ve kazazedeyi yüzdürme kabiliyeti düşük olan hatta yüzdürmeyen kalitesiz can yeleklerinden oluşmaktadır. Bu can yelekleri göçmenleri taşıyan lastik botlar battığında Sahil Güvenlik botları bölgeye intikal etmeden kazazedelerin boğularak ölmesine sebep olan en büyük etkenlerden biri olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 17. Ayvacık İlçesi Babaeski Mevkii Asos Antik Limanı Kıyısı (www.bigazete.com.tr)

Yerleşim yerlerine uzak ve araba yoluna yakın olarak seçilen mevkiiler düzensiz göçmenlerin denize açılmasında çıkış noktası(istasyon) görevi görmektedir. Düzensiz göçmenler organizatör adı verilen insan kaçakçıları tarafından kıçtan takma motora sahip lastik botlara kapasitesinin çok üstünde göçmeni zorla bindirerek Midilli Adasına ulaşmak üzere sahilden göndermektedirler. Üzerindeki düşük güce sahip motorla iyi havada en fazla 20-30 kişiyi emniyetli bir şekilde taşıyabilecek bu botlara organizatörler maliyeti düşürmek adına 50 ile 70 arasında düzensiz göçmeni bindirmektedirler. Bu sayı kadın ve çocuk sayısının fazla olduğu zamanlarda 100 kişiye kadar çıktığı tespit edilmiş Yunanistan kıyısında yapılan çalışmalar ile karşılaştırıldığında verilerin örtüştüğü belirlenmiştir (Skanavis, C., Kounani, A. 2016) (Şekil 17).

Şekil 18. Ayvacık İlçesi Behramkale Sahili (05 Şubat 2016)

Düzensiz göçmenler kurtarıldıktan ya da sonra lastik bot yarı batık bir şekilde su üstünde yüzerken denizden alınmaktadır. Bölge yoğun olarak görülen yarı batık botlar su üzerinden alınmaz ise deniz dibine batmakta ve uzun süreli kirliliğe sebep olmaktadır. Müsellim Geçidi'nde bu şekilde batan yüzden fazla lastik bot ve kıçtan takma motor olduğu tespit edilmiştir (Şekil 18-20).

Şekil 19. Lastik Botun Sudan Çıkarılması

Şekil 20. Motoru ve Mazot Bidonu Düşmüş Göçmen Botu (20 Ekim 2016)

Şekil 21. Deniz Dibiinde Bulunan Bir Lastik Bot (Katsenavakis, 2015)

Alabora olmak üzere iken kontrol altına alınan lastik bottan çok sayıda düzensiz göçmen sağ olarak kurtarılmaktadır. 13 Ocak 2016 tarihinde Müsellim Geçidinde orta hatta kurtarılan göçmen teşebbüsünde, göçmenlerin denizlerimize bıraktığı atıklardan benzin bidonu ve göçmenlerin eşyalarının bulunduğu naylon poşetler tespit edilmiştir. Geçiş başarılı olsun ya da olmasın düzensiz göçmenler her geçme teşebbüsünde onlarca plastik atığı denizlerimize ve sahillerimize bırakmaktadırlar (Şekil 22).

Şekil 22. Batmak Üzere Yakalanan Düzensiz Göçmen Botu (13 Ocak 2016)

Denizlerimizde düzensiz göçle mücadele eden kolluk kuvvetleri ve sivil kuruluşların birinci önceliği düzensiz göçmenlerin sağ olarak kurtarılmasıdır. Düzensiz göç olaylarında bu kurumlar imkânları dâhilinde göçmenlerin bıraktığı atıkları denizden toplamakta ve deniz kirliliğine karşı tedbirler almaktadırlar. Aşağıdaki fotoğrafta 20 Nisan 2016 tarihinde kurtarılan bir düzensiz göçmen grubunun denizden çıkarılan eşyaları çekilmiştir (Şekil 23).

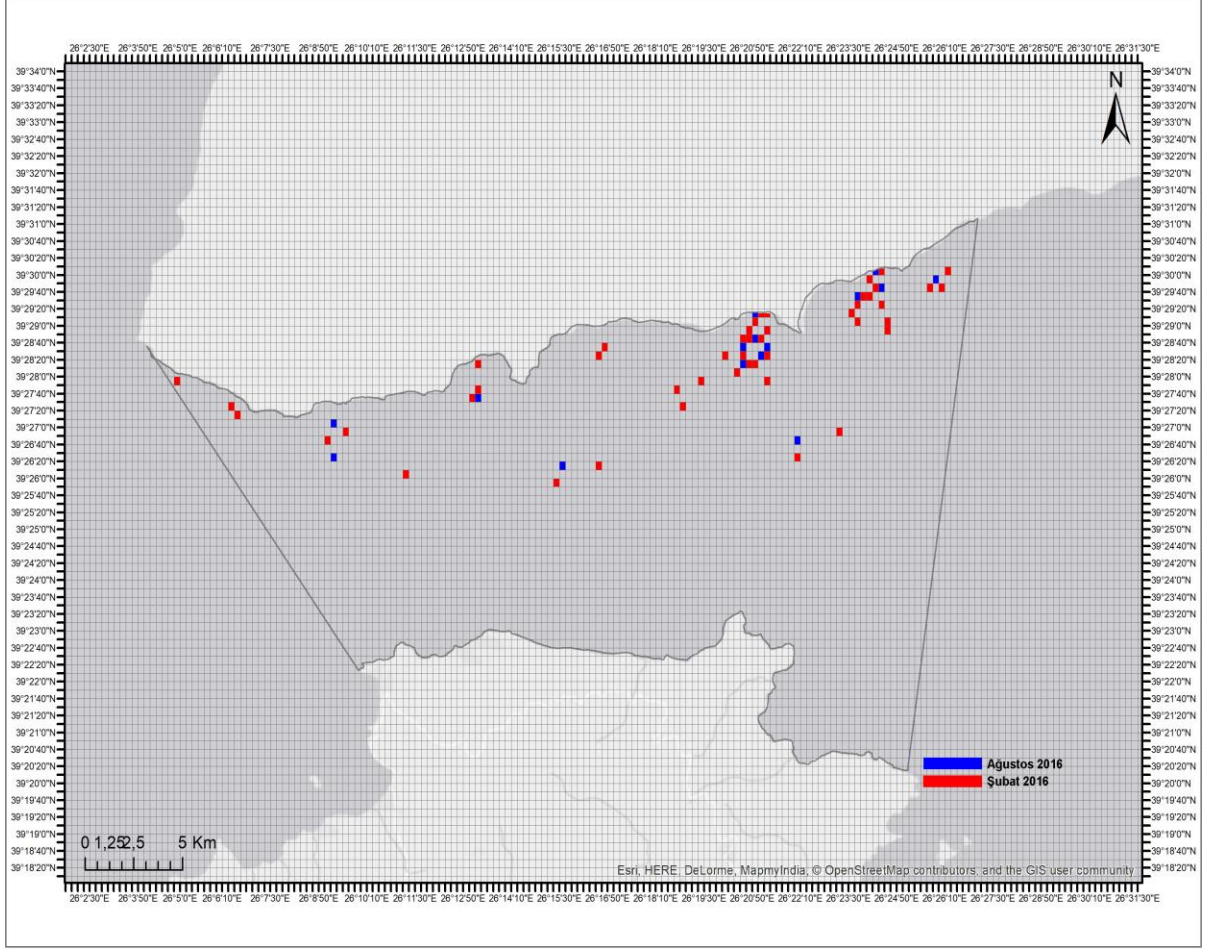

Şekil 23. Düzensiz Göçmen Faaliyeti Müdahalesinin Ardından Denizden Çıkarılan Çöpler
(20 Nisan 2016)

Düzensiz göçmen faaliyetleri sırasında batmış bir düzensiz göçmen botundan dağılan eşyalar ivedi bir şekilde toplanmadığında birçoğunun deniz dibine battığı gözlenmiştir (Şekil 24). Çalışma boyunca, deniz yüzeyinde karşılaşılan çöpler kayıt altına alınarak yoğunluk tespiti haritası çıkarılmıştır (Şekil 25).

Şekil 24. Deniz Yüzeyindeki Çöpler (30 Temmuz 2016)

Şekil 25. Çalışma Süresince Deniz Çöplerinin Görüldüğü Bölgeler (300x300m)

Müsellim geçidinde göçmenler deniz yoluyla geçmeye çalışırken yapılan müdahalelerde, kapasitesinin çok üstünde göçmenle seyre çıkan grup motor arızası nedeniyle hareketten sakıt kalmış veya hareket halindeki botlara müdahale edilmektedir (Şekil 26). Müdahaleler sonucunda göçmenlerin genellikle aynı tip botlar ve malzemeler ile aşırı yüklü olarak yolculuğa çıktıkları tespit edilmiştir (Şekil 27).

Şekil 26. Müsellim Geçidinde Yakalanan Düzensiz Göçmen Botu (10 Ağustos 2016)

Şekil 27. Müsellim Geçidinde Yakalanmış Bir Düzensiz Göçmen Grubu (20 Ağustos 2016)

5.1 Kıyı Bölgesi Deniz Çöpleri Sörveyi Sonuçları

Müsellim geçidinde Şubat 2016 tarihlerinde belirlenen iki kıyı bölgesinde çöp envanter çalışması yapılmıştır. Müdahaleler boyunca tespit edilen noktalar ve deniz yüzeyinde haritalanan kirliliğin yoğunluğuna göre ve kıyı bölgelerinde göçmenlerin en çok tercih ettiği bölgelere dayanılarak Asos ve Kadırğa koylarında alanlar belirlenmiştir. Belirlenen koylarda yapılan çalışmada 100x8 m lik alanda bulunan çöpler sayılıp kategorilendirilmiştir. Kategorilendirilen çöplerin göçmenlerin kullanım ihtimali değerlendirilerek en muhafazakar şekilde tespit çalışmaları yapılmıştır. Çıkan sonuçlara göre Şubat ayında Assos bölgesinde yaklaşık 676 kg çöp tespit edilmiştir. Çöplerin %96,1 i doğrudan göçmenlere ait olduğu değerlendirilmektedir. Kadırğa koyunda yapılan çalışmada elde edilen veriler sonucunda yaklaşık 653 kg çöp tespit edilmiştir. Çöplerin %96.7 sinin doğrudan göçmenlere ait olduğu tespit edilmiştir (Tablo 4).

Tablo 4. Müsellim Geçidi Kıyı Bölgesinde Çöp Envanteri (Şubat 2016)

Şubat 2016	ASOS (100 x 8 m)		KADIRGA KOYU (100 x 8 m)	
	CİSİM SAYISI	TAH. AĞIRLIK(KG)	CİSİM SAYISI	TAH. AĞIRLIK(KG)
DOĞRUDAN DÜZENSİZ GÖÇMENLERLE İLGİLİ ÇÖPLER				
ŞİŞME TİP LASTİK BOT (BÜTÜN)	4	488.00	3	366.00
ŞİŞME TİP LASTİK BOT (PARÇA)	3	102.00	7	238.00
CAN YELEĞİ (BÜTÜN)	105	56.83	21	11.37
CAN YELEĞİ (PARÇA)	13	0.59	18	0.81
CAN SİMİDİ (ŞAMBREL)	5	3.10	9	5.58
YAKIT BİDONU	-	-	2	9.08
YAKIT HORTUMU	-	-	2	1.30
MKTAR	130	650.52	62	632.14
YÜZDE	45.1	96.1	35.8	96.7
BÜYÜK OLASILIKLA DÜZENSİZ GÖÇMENLERLE İLGİLİ ÇÖPLER				
KIYAFET	13	3.94	9	2.73
SIRT ÇANTASI	5	6.07	3	3.64
AYAKKABI	4	1.24	6	1.86
MKTAR	18	11.25	18	8.23
YÜZDE	6.2	1.7	10.4	1.2
BÜYÜK OLASILIKLA DÜZENSİZ GÖÇMENLERLE İLGİLİ OLMAYAN ÇÖPLER				
PLASTİK ŞİŞE	31	0.93	25	0.75
PLASTİK KAP	6	0.01	3	0.00
PLASTİK TORBA (BÜTÜN)	10	0.09	7	0.06
PLASTİK TORBA (PARÇA)	15	0.05	13	0.04
PLASTİK BORU	-	-	1	0.08
HALAT	3	0.33	5	0.60
MİSİNA	2	0.05	6	0.08
STRAFOR	15	0.07	3	0.01
PLASTİK BALON	3	0.03	6	0.06
BEBEK BEZİ	7	0.32	-	-
DİĞER PLASTİK CİSİMLER (BÜYÜK)	6	3.15	5	2.62
DİĞER PLASTİK CİSİMLER (KÜÇÜK)	9	0.04	5	0.02
ALÜMİNYUM KUTU	3	0.04	-	-
ŞİGARA PAKETİ	12	0.01	10	0.01
KARTON KUTU	3	0.08	3	0.08
DİĞER KAĞIT/KARTON	5	0.05	4	0.04
TAHTA CİSİM	7	9.13	6	8.42
DİĞER	3	0.58	4	0.72
MKTAR	140	14.96	93	13.59
YÜZDE	48.7	2.2	53.8	2.1
TOPLAM	288	676.73	173	653.96

18 Mart 2016 tarihinden itibaren yapılan Geri Kabul anlaşması, NATO ve Deniz Kuvvetleri gemilerinin bölgede görev almaya başlaması ile göçmen geçişleri önemli oranda kontrol altına alınmıştır. Düzensiz göçmen hareketliliğinin kontrolü bütünlüklü yaklaşımlar ile tam olarak sonuçlanacağından, sadece denizden alınacak önlemler yeterli olmamıştır ancak Ağustos 2016 da yapılan sörvey çalışmasında çöplerin azaldığı tespit edilmiş ve çabaların gözle

görülür şekilde karşılığını bulduğu gözlemlenmiştir. Çıkan sonuçlara göre Assos bölgesinde yaklaşık 300 kg çöp tespit edilmiştir. Çöplerin %94,1 i doğrudan göçmenlere ait olduğu değerlendirilmektedir. Kadirga koyunda yapılan çalışmada elde edilen veriler sonucunda yaklaşık 214 kg çöp tespit edilmiştir. Çöplerin %93,9 unun doğrudan göçmenlere ait olduğu tespit edilmiştir (Tablo 5).

Tablo 5. Müsellim Geçidi Kıyı Bölgesinde Çöp Envanteri (Ağustos 2016)

Ağustos 2016	ASOS (100 x 8 m)		KADIRGA KOYU (100 x 8 m)	
	CİSİM SAYISI	TAH. AĞIRLIK(KG)	CİSİM SAYISI	TAH. AĞIRLIK(KG)
DOĞRUDAN DÜZENSİZ GÖÇMENLERLE İLGİLİ ÇÖPLER				
ŞİŞME TİP LASTİK BOT (BÜTÜN)	2	244.00	1	122.00
ŞİŞME TİP LASTİK BOT (PARÇA)	1	34.00	2	70.00
CAN YELEĞİ (BÜTÜN)	10	5.41	6	3.15
CAN YELEĞİ (PARÇA)	3	0.14	5	0.25
CAN SİMİDİ (ŞAMBREL)	2	1.24	1	0.64
YAKIT BİDONU	-	-	1	4.51
YAKIT HORTUMU	-	-	1	0.65
MKTAR	18	284.79	17	201.2
YÜZDE	17.1	94.9	18.7	93.9
BÜYÜK OLASILIKLA DÜZENSİZ GÖÇMENLERLE İLGİLİ ÇÖPLER				
KIYAFET	2	0.82	2	0.81
SIRT ÇANTASI	-	-	1	1.05
AYAKKABI	1	0.30	1	0.35
MKTAR	3	1.12	4	2.21
YÜZDE	2.9	0.4	4.4	1
BÜYÜK OLASILIKLA DÜZENSİZ GÖÇMENLERLE İLGİLİ OLMAYAN ÇÖPLER				
PLASTİK ŞİŞE	5	0.15	11	0.35
PLASTİK KAP	-	-	5	0.01
PLASTİK TORBA (BÜTÜN)	2	0.01	3	0.03
PLASTİK TORBA (PARÇA)	5	0.02	10	0.03
PLASTİK BORU	-	-	1	0.08
HALAT	1	0.11	2	0.20
MİSİNA	5	0.02	3	0.01
STRAFOR	10	0.05	6	0.02
PLASTİK BALON	3	0.03	-	-
BEBEK BEZİ	2	0.10	-	-
DİĞER PLASTİK CİSİMLER (BÜYÜK)	5	2.85	3	1.88
DİĞER PLASTİK CİSİMLER (KÜÇÜK)	5	0.02	4	0.02
ALÜMİNYUM KUTU	3	0.04	-	-
SİGARA PAKETİ	10	0.01	7	0.01
KARTON KUTU	4	0.10	3	0.08
DİĞER KAĞIT/KARTON	5	0.05	2	0.02
TAHTA CİSİM	12	9.82	5	7.22
DİĞER	4	0.70	5	0.80
MKTAR	84	14.08	70	10.76
YÜZDE	80	4.7	76.9	5
TOPLAM	105	299.99	91	214.17

Çalışma boyunca bir düzensiz göçmen hareketinin deniz çöpü (Marine Litter) yükü mümkün olduğunca kesin yaklaşımlarla hesaplanmaya çalışılmıştır buna göre bir botun içerisinde bulunan materyaller sınıflandırılarak kayıt altına alınmıştır (Tablo 6).

Tablo 6. Düzensiz Göçmen Botu Çöp Yükü

KİRLETİCİ	MİKTAR	BİRİM	TAH. AĞIRLIK KG:
ŞİŞME TİP LASTİK BOT	1	ADET	120
KIÇTAN TAKMA MOTOR(5-10HP)	1	ADET	20
BENZİN BİDONU	1	ADET	3
METAL KÜREK	2	ADET	3
BENZİN	20	LİTRE	20
CAN YELEĞİ (KAPOK TİPİ)	50	ADET	25
CAN SİMİDİ (ŞAMBREL)	20	ADET	60
SIRT ÇANTASI(KİŞİSEL EŞYA)	50	ADET	250
		TOPLAM	501

Çalışmada karşılaşılan botlarda yakalanan göçmen sayısı 50-80 kişi olarak tespit edilmiştir. Kişileri bulunduğu botlar ve içerisindeki kesin göçmenlere ait olan daha sonra çöp olacak materyaller kilo bazında hesaplandığında en az değerler alınarak çıkan sonuç kişi başı 10kg potansiyel çöp olduğudur. Bu bağlamda bir düzensiz deniz göçmeninin doğaya 10kg potansiyel çöp bırakma ihtimali vardır. Bu rakam göçmen sayıları hesaplandığında ciddi boyutlara ulaşmaktadır. Yaptırımların düşük olması ve göçmenlerin ısrarları sonucu tekrar tekrar teşebbüsleri ile mükerrer olan kişi sayıları ile rakamlar daha da artmaktadır.

VI. SONUÇ VE DEĞERLENDİRMELER

Dünyanın herhangi bir yerinden, herhangi bir yere yapılan göç kentsel mekân organizasyonunda bir takım değişimlerin yaşanmasında etkili olabilmektedir. Kentlerde sürdürülebilir yönetim ve yerleşme ile ilgili çalışmaları kapsayan kentsel ekoloji kentsel büyümenin ekolojik yaklaşımla planlanarak tasarlanmasıdır. Etki sahası çok geniş insan ekosistemleri olan kentler, fiziksel mekân şartlarına uygun bir yerleşim tarzına sahip olmalıdır (Gülersoy, Çelik ve Sönmez, 2014). Bu bakımdan kentlere doğru olan göçler, kentin yerleşim düzeni üzerinde önemli bir etkiye sahip olmaktadır.

Müsellim Geçidinde düzensiz göçmenler Midilli Adasına ulaşmak için genelde denizcilikteki ifadesiyle kıçtan takma lastik botlar kullanmaktadırlar. Geçiş başarısız olduğunda ise bu lastik botlar arkasına takılı motorun ağırlığı ile su alıp batmakta ve kullanılan materyale göre 400 ila 600 yıl bozunma süreleri olduğundan deniz dibinde yıllarca etkisini sürdürecektir. Başarısız bir geçişte yine göçmenlerin can yelekleri, şişme can simitleri ve genelde sırt çantası içindeki eşyaları da su üstünde kalmakta, yüzebilir olanların bir kısmı sahile vurmakta yoğunluğu fazla olanlar ise batarak deniz dibinde kalmaktadır. Bir göçmen grubunun ortalama 50-80 kişi olduğunu değerlendirilirse kirliliğin çok ciddi boyutlara ulaşması kaçınılmazdır. Göçmenler kıyıdaki çıkış noktalarında denize çıkmak için bir süre beklemektedir. Bu bekleme kimi zaman uygun hava ve deniz durumunun olmamasından kaynaklı kimi zaman ise bölgede sahil güvenlik botlarının varlığı nedeniyle gerçekleşmektedir. Yüzlerce göçmenin sahilde bıraktıkları çöplerde ciddi bir kirlilik kaynağıdır.

Yapılan araştırmalarda Jandarma, Sahil Güvenlik ve Emniyet'in denetimlerini artırması yada hava ve deniz koşullarının uygun olmaması sebebiyle göçmenlerin 10 güne kadar hiç çıkış yapmadığı zamanlarda gözlenmiştir. Bu nedenle günlük veri tutmak zordur ve aylık, 3 aylık ve yıllık veriler elde edilmiştir. Düzensiz göçmenlerin uzun süre çıkış yapmadığı dönemlerin sonrasında toplu çıkışlar yapıldığı gözlenmiştir ve bu tür çıkışlarda batma ve can kayıplarının daha fazla olduğu görülmektedir.

Deniz yoluyla 2015-2016 yıllarında tespit edilen düzensiz göç olayları ve düzensiz göçmen sayıları kıyaslandığında; 2016 yılında 833 düzensiz göç olayında 37.130 düzensiz göçmenin yakalandığı, 2015 yılında ise 2.430 düzensiz göç olayında 91.611 düzensiz göçmenin yakalandığı görülmektedir. 2016 yılında, 2015 yılına kıyasla düzensiz göç olay sayısında %66, düzensiz göçmen sayısında ise %60 oranında azalış meydana gelmiştir (SGK, 2016). Yaşanan bu azalışın en temel sebebinin diğer raporlarda da belirtildiği gibi 2016 yılının ilk çeyreğinde yaşanan gelişmeler (Türkiye-AB arasında 18 Mart 2016 tarihinde “Türkiye üzerinden Yunan adalarına geçen göçmenlerin geri alınması” konusunda varılan mutabakat, NATO ve Türk Deniz Kuvvetlerinin destek faaliyetleri, Yunanistan-Makedonya sınırının kapatılması, vb.) olduğu; fakat NATO unsurlarının Ege Denizi’nde göreve başlamasının bu azalmaya çok sınırlı katkısı olduğu değerlendirilmektedir.

Ayrıca Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından başlatılan ve devam eden Ege’de Umut Harekâtı (Operation Aegean-Hope) ve Akdeniz’de Güven Harekâtı (Operation Safe-Med) ile düzensiz göç olaylarının yoğun olarak gerçekleştiği yerlerde alınan önlemlerin etkili olduğu görülmüştür.

Deniz yoluyla gerçekleşen düzensiz göç olaylarında, önceki yıllarda olduğu gibi Ege Denizi’nin kullanılmasının en önemli nedeni; Ege adalarının Türkiye’nin Ege kıyılarına olan yakınlığı olarak değerlendirilmektedir.

Düzensiz göç olaylarında kullanılan vasıtalar incelendiğinde; düzensiz göçmenlerin büyük çoğunluğunun önceki dönemlerde olduğu gibi lastik bot kullanmayı tercih ettiği gözlemlenmiştir. Botu kullananlar göçmenlerden olduğu için lastik botlar organizatörler içinde daha emniyetli ve tedarik edilmesi kolaydır. Bunun yanı sıra lastik botlar çevre kirliliğine en fazla sebep olan vasıtalar. Bir düzensiz göçmen grubu geçiş için tekerrür eden geçme teşebbüsleri ile birlikte birden fazla lastik botu kullanabilmektedir.

Düzensiz göçmenlerin uyruklarına göre dağılımı incelendiğinde; 2016 yılında ilk üç sırayı Suriye, Afganistan ve Pakistan uyruklu göçmenlerin oluşturduğu; Suriye uyruklu düzensiz göçmenler başta olmak üzere düzensiz göçmen sayılarında önemli azalışların

meydana geldiği, Myanmar uyruklu düzensiz göçmenlerin sayısında meydana gelen azalmanın dikkat çektiği; Pakistan, Kongo, Bangladeş, Dominik Cumhuriyeti, Cezayir, Kamerun uyruklu düzensiz göçmenlerin sayısında ise artma meydana geldiği gözlemlenmiştir.

Özellikle Suriyeli düzensiz göçmenler yakalandıktan sonra ülkelere iade edilmemekte ve ülkemizde de idari para cezası dışında herhangi bir cezai yaptırıma tabi tutulmamaktadırlar. Bu durum Suriyeli düzensiz göçmenlerin geçiş başarılı olana kadar geçme teşebbüsünde bulunmalarına sebep olmaktadır ve göçmenlerin sebep olduğu çevre kirliliği tekrar etmektedir.

2015 yılında 279 düzensiz göçmen “ölü”, 91.611 düzensiz göçmen “sağ”; 2016 yılında ise 192 düzensiz göçmen “ölü”, 37.130 düzensiz göçmen “sağ” olarak tespit edilmiştir. 2015 ve 2016 yılının bu döneminde tespit edilen düzensiz göçmen sayısının toplam düzensiz göçmen sayısına oranının oldukça düşük olduğu (2015 yılında ölüm oranı 0,003; 2016 yılında ölüm oranı 0,005) görülmüştür.

2015 yılında organizatör olabileceği değerlendirilen 190 şüpheli şahıs yakalanmasına karşın, 2016 yılında 118 şüpheli şahıs yakalanmıştır. Bu yakalamalar en fazla; 2015 yılında Kasım ayında, 2016 yılında ise Şubat ayında gerçekleşmiştir.

Kıyı bölgeleri hassas ekosistemlerdir. Özellikle kıyı bölgelerinde gerçekleşen düzensiz göçmen faaliyetleri deniz çöpü kirliliğinin artmasına ve olumsuz koşullar oluşmasına sebep olmaktadır. Göçmenlik faaliyetlerinde insan odaklı olup ona göre önlem almak birincil önceliktir bununla beraber bölgedeki ekosistemin de yaşadığı zararlar göz önünde bulundurularak bütüncül bir yaklaşım yapılmasının faydalı olduğu düşünülmektedir (Margules ve Pressey, 2000; Dinerstein v.d., 2000; Jennings v.d., 1999; Myers v.d., 2000).

Düzensiz göçmen hareketliliği uluslararası ayakları olması sebebi ile çoğu zaman ülkeler arasında krizlere neden olmaktadır. Bu bağlamda çözüm yaklaşımları da efektif olamamaktadır. Çok katılımcılı ve bütünlük arz eden çözümlerin üretilmesi ve ülkelerin göçmen faaliyetlerine yaklaşımlarının kanuni olarak düzenlenmesi ile hızlı, çözüm odaklı ve bütüncül yaklaşımlı sonuçlar alınabileceği düşünülmektedir. Özellikle bilimsel çalışmalar ile

belirlenecek bölgelerde sivil toplum kuruluşları ile beraber araştırma ve yardım çalışmaları düzenlenebilir ve özel statüde koruma bölgeleri ilan edilerek göçmen faaliyetleri sınırlandırılabilir. Kanuni düzenlemeler ve hızlı işleyecek yürütme mekanizmalarının kurulması ile teşebbüslerin kontrol altına alınabileceği düşünülmektedir.

Günümüzde düzensiz göçmen faaliyetleri neredeyse her ülkenin direk veya dolaylı etkilendiği sorunlar açığa çıkarmaktadır. Bu konuda ülke ve bölge boyutunda kurulacak komisyonlar ve örgütler ile daha iyi koordine edilip özellikle insan hayatını etkileyen bu faaliyetlerin kontrol altına alınabileceği ve deniz çöplerinin oluşumunun azaltılabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

AKGÜN, E. (2011): Yasa Dışı Göç Çerçevesinde Türkiye-Avrupa Birliği İlişkileri. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Doktora Tezi, 183.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER MÜLTECİLER YÜKSEK KURULU. (2001): Dünya Mültecilerinin Durumu: İnsani Yardımın Elli Yılı. Ankara, Başkent Matbaası.

BAŞOL, K.(1995): Demografi, İzmir Matbaası, ss.209.

BOLAT, G. (2005): Dünyada ve Türkiye’de İnsan Ticareti. Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Ankara. Yüksek Lisans Tezi.

ÇAĞLAYAN, S. (2008): "Göç ve Yoksulluk: Mutlak ve Doğrusal Olmayan Bir İlişki", (Ed.) OKTİK, N., Türkiye’de Yoksulluk Çalışmaları, Yakın Kitabevi Yayınları, İzmir, ss: 301-324

ÇALIŞKAN, Y. (2009): “Mülteci ve Sığınmacıların Türkiye’de Çalışma ve Sosyal Güvenlik Hakları”, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl:8, Cilt: VIII, Sayı: 2, Haziran 2009, ss.9.

DEMİR, V. (2011): Kaş-Antalya Deniz Koruma Planlamasında Karar Destek Sistemleri Kullanarak Biyoçeşitlilik Araştırması. İ.Ü Deniz Bilimleri ve İşetmeciliği Enstitüsü Doktora Tezi. 105s.

DEMİRHAN, Y. ve ASLAN, S. (2015): Türkiye’nin Sınır Ötesi Göç Politikaları ve Yönetimi. Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi, 5(1), 23-62.

DINERSTEIN, E., POWELL, G., OLSON, D.M., WIKRAMANAYAKE, E. ABELL, R., LOUCKS, C., UNDERWOOD, E. ALLNUTT, T., WETTENGEL, W., RICKETTS, T., STRAND, H., O’CONNOR, S., ve BURGESS, N. (2000): A Workbook for Conducting Biological Assessments and Developing Biodiversity Visions for Ecoregion-based Conservation, World Wildlife Fund. Washington D.C.

ERTEKIN, C. (2008): Cumhuriyet döneminde üniversite, bilim ve etik. Anadolu Kardiyoloji Dergisi, 8, 236-240.

GÜLERSOY, A. E., ÇELİK, M. A., ve SÖNMEZ, M. E. (2014): Tarsus Şehrini Alansal Gelişimine (1985-2011) Ekolojik Bakış. Electronic Turkish Studies, 9(2).

GÜVEN-LISANILER, F., RODRIGUEZ, L., ve UĞURAL, S. (2005): Migrant sex workers and state regulation in North Cyprus. Paper presented at the Women's Studies International Forum.

GALGANI, F., HANKE, G., WERNER, S., DE VREES, L., PIHA, H., ve diğ. (2011): Marine Litter, Technical Recommendations for the Implementation of MSFD Requirements, MSFD GES Technical Subgroup on Marine Litter. JRC Scientific and Technical Reports (EUR collection), Publications Office of the European Union, EUR 25009 EN – Joint Research Centre, 93 pp. doi: 10.2788/92438, ISBN: 978-92-79-21801-9.

GÖÇ İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (2016): 2016 Türkiye Göç Raporu, T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü Yayınları Yayın No: 40, 2017

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI (1993): “İl Emniyet Müdürlüğü, Pasaport ve Yabancılar Şube Müdürlükleri Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği”, 23.08.1993, md.3.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI (1994): "İltica Yönetmeliği", 1994, md.3.

İSKAN KANUNU (2006): 5543 Sayılı “İskan Kanunu” 2006, md.3-d.

JENNINGS, M., MOSESSO, J. VE SCOTT. J.M. (1999): GAP: The Next Ten Years, Gap Analysis Bulletin, 8; 6-8.

KATSANEVAKIS, S. (2015): Illegal immigration in the eastern Aegean Sea: a new source of marine litter. Mediterranean Marine Science, 16, 605-608.

MACIONIS, J.J. (2012): Nüfus, Kentleşme ve Çevre, (Çev.) EROĞLU, T., Sosyoloji, Nobel Yayıncılık, Ankara, ss: 566 -597.

MARGULES, C.R. ve PRESSEY, R.L. (2000): Systematic conservation planning, Nature, 405; 243–253.

MYERS, N., MITTERMEIER, R.A., MITTERMEIER, C.G., DA FONSECA, G.A.B. ve KENT, J. (2000): Biodiversity hotspots for conservation priorities, Nature, 403; 853-858.

ÖZER, İ. (2004): Kentleşme, Kentlileşme ve Kentsel Değişme, Ekin Kitapevi, ss.11.

SAHİL GÜVENLİK KOMUTANLIĞI (2016): 2015–2016 Yılları Tüm Denizlere Ait Kiyaslamalı Düzensiz Göç İstatistikleri.

SEVER, H., SEVER, M. (2013): Avrupa Birliği ve Türkiye Ekseninde Yasadışı Göç ve İltica Paradoksu: Domino Etkisi Sonrası Yaşananlar. Turkish Journal of Police Studies / Polis Bilimleri Dergisi . 2013, Vol. 15 Issue 2, p85-108. 24p

ŞAHİN, C. (2001): Yurt Dışı Göçün Bireyin Psikolojik Sağlığı Üzerindeki Etkisine İlişkin Kuramsal Bir İnceleme”, G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi 21 (2), 57-67

SKANAVIS, C., KOUNANI, A. (2016): The environmental impacts of the refugees' settlements at Lesbos Island. 13th International Conference on Protection and Restoration of the Environment, Greece.

THORNS, D. C. (2004): Kentlerin Dönüşümü, Kent Teorisi ve Kentsel Yaşam, (Çev.) NAL, E. ve NAL, H.,SOYAK Yayınları, İstanbul.

TÜMEREK, E. N. (1968): Türkiye’de İç Göçler, İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitüsü Yayınları, 1968, ss. 35.

YILMAZ, A., VE TELCI, C. (2010): Türk Kültür Terminolojisinde Göç Kavramı Üzerine. Modern Türklük Araştırmaları Dergisi, 14-33.

YOMRALIOĞLU, T. (2000): Coğrafi Bilgi Sistemleri Temel Kavramlar ve Uygulamalar Kitabı, 1.Baskı, Seçil Ofset. İstanbul, ISBN:975973690x.

İnternet Adresleri:

www.denizhaber.com.tr/isveç-hukumeti-gocmenlerin-barinmasi-icin-luks-bir-seyahat-gemisiyle-anlasti-haber-65672.htm Erişim Tarihi: 29.12.2015

www.yenisafak.com/hayat/avrupanın-olumcul-multeci-politikası-2235747

Erişim Tarihi:25.08.2015

www.hurriyet.com.tr/slovakya-musulman-gocmenleri-kabul-etmeyecek-29852137

Erişim Tarihi: 21.08.2015

www.cnnturk.com/dunya/slovakya-multeci-kabul-etmeme-karari-aldi

Erişim Tarihi: 07.01.2016

www.hurriyet.com.tr/makedonya-olaganustu-hal-29863209

Erişim Tarihi: 21.08.2015

<http://www.trtworld.com/europe/tragedy-on-the-mediterranean-1040-refugees-die-in-14-days-119642> Erişim Tarihi:25.08.2015

<http://www.mynet.com/haber/dunya/lastik-botta-olum-terk-edilen-multecileri-turk-gemisi-kurtardi-2644252-1> Erişim Tarihi:26.09.2015

www.hurriyet.com.tr/almanya-dan-sonra-avusturya-ve-slovakya-da-sinir-kontrolune-basliyor-30072515 Erişim Tarihi: 15.09.2015

Uluslararası Af Örgütü Raporu amnesty.org.tr/uploads/Docs/korku-ve-tel-orguler-formatted33.pdf. Erişim Tarihi: 19.11.2015

Meltem HAMİT; Analist Dergisi www.analistdergisi.com/sayi/2014/06/afgan-nufus-hareketleri Erişim Tarihi:14.08.2015

<http://www.bigazete.com.tr/gocmen-haberleri.html>. Erişim Tarihi: 16.09.2015

<http://www.trthaber.com>. 07.01.2016

<http://edition.cnn.com> 08.04.2016

<http://haberiniz.com.tr/haber/gundem/192489/olum-yeleklerinden-sonra-olum-botlari.html> Erişim Tarihi: 30.10.2015

<https://www.quora.com/Why-are-there-no-walls-on-the-borders-of-Turkey-with-Bulgaria-and-Greece> Erişim Tarihi: 10.04.2016

ÖZGEÇMİŞ

Adı-Soyadı : Fatih Seydi

Doğum Tarihi : 25.07.1985

Doğum Yeri : Ordu

Lise : (1999-2003) Fatsa Atatürk Anadolu Denizcilik Meslek Lisesi

Lisans : (2004-2011) Dokuz Eylül Üniversitesi Deniz Ulaştırma İşletme Mühendisliği

Çalıştığı kurum: (2012- devam ediyor), Sahil Güvenlik Komutanlığı